ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3795 ՕԳՈՍՏՈՍ 29/10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1898 24 ՌԷՊԻՒԼ, ԱԽԸՐ 1316 ՇԱԲԱԹ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ
» » վեցամսեայ 70 »
» » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն [illegible] փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

«ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ»

Խառն ժողովի վերջին նիստին մէջ տրուած որոշումէն ետքը, — որուն հանդիսաւորութենէն շա՛տ բան պակսեցուց ազգային մամուլը՝ շաբաթներ ու ամիսներ առաջ գուշակելով, հրապարակելով, քննադատելով զայն, — Գարակէօզեան կտակը իր գոյութեան իրաւունքը կը կորսնցնէ այլ եւս Պատրիարքարանի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, թէեւ ոչ ժողովուրդին մտքին մէջ, եւ պարզապէս կը մնայ 20,000 ոսկիի նուիրատուութիւն մը զոր Գարակէօզեան ընտանիքը կ'ընէ ազգին: Այդ գումարին մէկ չորրորդը պիտի յատկացուի, կ'ըսեն, որբանոցի յատուկ շէնքի մը կառուցման եւ մնացածը՝ կալուածներու գնման:

Ո՞ւր պիտի հաստատեն այդ որբանոցը:

Գոնէ այս կէտին վրայ, լրագրութեան միջոցաւ կարծիքներու փոխանակում մը թերեւս նոյն տխուր բաղդին չհանդիպի որուն վիճակուեցաւ հայ փաստաբաններուն օրինական տեսութեանց հրապարակումը: Այս ենթադրութեամբ, կրնանք բան մը ըսել:

Ամենէն ապարդիւն կարգադրութիւնը որ կրնայ ըլլալ այս համեստ ծրագրին գործադրութեանը մէջ, նուիրուելիք 20,000 ոսկին Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին ընդարձակման, նորոգման ու բարեկարգութեան յատկացնելու գաղափարն է որ արդէն իսկ երեւան կու գայ հոս ու հոն: Այն միջոցին մանաւանդ ուր որբանոցը Հիւանդանոցէն բոլորովին անջատելու օգտակարութիւնը դառն փորձերով հաստատուեցաւ, եւ բժիշկ, հոգաբարձու, դաստիարակ, ու ամէն դասակարգէ այցելուներ հնարաւորութիւն մը փնտռեցին այս խորհուրդը իրականացնելու, նոր ծախքերով ու նոր կազմակերպութիւններով Եէտի-Գուլէի կողմը բոլորովին հաստատուիլ ուզելը մեծ ու անդարմանելի սխալ մը պիտի ըլլայ:

Եթէ մէկը առաջարկէր որ Գընալը կղզիի օդասուն կողին վրայ կառուցուի աղուոր որբանոցին շէնքը, հեգնոտ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէր իր գաղափարը, իբրեւ անգործնական՝ եթէ ոչ անհեթեթ: Եւ սակայն Յոյները՝ զոր ամէն առթիւ, ու երբեմն ալ չափազանցօրէն, չենք վարանիր մեզի օրինակ առնելէ, կէս դար կամ աւելի ժամանակ առաջ զգացեր ու գործադրեր են ասանկ խորհուրդներ: Հէյպէլիի Առեւտրական վարժարանը ու Կղերանոցը հոյակապ հաստատութիւններ են ոչ միայն իրենց շինուածքով, այլեւ բոլոր ներքին կազմակերպութիւններով, նոյնքան դիւրացած ու կանոնաւոր որքան եթէ Պոլսոյ կեդրոնը կամ Բերա գտնուէին: Մեր հիմնելիքը՝ ծախքով ու ծաւալով շատ փոքր անոնցմէն, համեմատաբար պզտիկ կղզիի մը մէջ պիտի վայելէր, ինչպէս Գընալըն, որ եկեղեցի մը ունենալու առաւելութիւնն ալ կ'ընծայէ:

Ինչ մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ՝ հեռու տեղերէ եկած, մեծ մասամբ վատոյժ ու տժգոյն տղաքներուն համար, որոնք հիւանդանոցի դրացնութենէն կը խամրին, ինքզինքնին փոխադրուած գտնել մաքուր մթնոլորտի մը մէջ, ծովին կապոյտը ունենալով իրենց չորս դին ու հովասուն բլրակները կղզիին ուր պիտի կազդուրուին զբօսանքի ու պտոյտի ժամերուն:

Դասատուներու երթեւեկին ու սնունդի վերաբերող պարէններու օրը օրին հայթայթման դժուարութիւնը առարկուի թերեւս, զոր կարծուածին չափ հիմնաւոր չենք գտներ: Գիշերօթիկ դպրոցի մը, որ նախակրթարան պիտի ըլլայ, դաստիարակներն ու պաշտօնէութիւնը միայն կ'ըլլան. մէկ-երկու ուսուցչի այցելութեան համար ալ գերմարդկային յոգնութեան մը պէտք չի կայ: Իսկ սննդեղէնի համար, կը բաւէ ժիր ու փորձ մատակարար մը ունենալ որ հոգայ կարգադրէ ամէն բան: Յոյներուն Առեւտրական վարժարանը հաստատուած է այն թուականին ուր տակաւին շոգենաւ չէր երթեւեկեր Հէյպէլի, բայց տղաքը անօթի չէին մնար: Ուրիշ օրինակ մըն ալ առնելու համար, Ռօպէրթ-Գօլէժը նուա՞զ կղզիացեալ ու հեռաւոր դիրք մը ունի քան Գընալըն: Բայց օդին կազդուրիչ ու առողջարար հանգամանքը գերակշիռ եղած է փոխադրական դժուարութիւններուն վրայ:

Եթէ ծովի ու կղզիի բարեկամ չէ Յանձնաժողովը, եւ Գընալըի մէջ որբանոց մը հիմնելու առաջարկը բանաստեղծական ներշնչումի մը արդիւնք միայն կը նկատէ, Շիշլին կայ, որ ցամաքային կեդրոն մը ըլլալու առաւելութեան կը միացնէ գիւղի մը առաւելութիւնները, իր բարձր դիրքով ու օդաւէտ կլիմայով: Եթէ հիւանդարան մը չպիտի ունենանք Բերայի ամարանոցին մէջ, գոնէ որբանոցը հոն հաստատենք:

Մեղք կ'ըլլայ՝ այսքան ջանքերով ու բանակցութիւններով կորզուելիք 20,000 ոսկիի նուիրատուութիւնն ալ տանիլ Եէտի-Գուլէի պարիսպներէն դուրս, այն հեռաւոր ու ամայի հողին վրայ ուր արդէն իսկ տասնեակ հազար ոսկիներ ծախսեցին բարերարներ:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐՈ՞Վ, ԹԷ ՀԱՇՈՒՈՎ.

Ահա դժբաղդ հարցում մը, որ ամենէն իրական ու ցաւալի պատրանքը կրել տուաւ ինծի: Յանցանքը իմս է անշուշտ որ կրցայ պահ մը երեւակայել թէ մեր ազգն ալ կրնայ զարգացած ժողովուրդներու կարգը անցնիլ, գոնէ իրեն համար կենսական եղած խնդրի մը մասին կարծիք յայտնելու մէջ: Բայց միամտութեանս պատիժը կրեցի, անգամ մըն ալ համոզուելով թէ մենք միայն ճառ ու քարոզ հասկցող մարդիկ ենք, հետեւաբար իրաւունք չունինք բնաւ մեղադրելու զանոնք որ իրենց միօրինակ տափակութիւններովը գլուխնիս կ'ուռեցնեն:

Եւ սակայն չեմ կրնար զարմանքս զսպել երբ կը խորհիմ թէ այն հարիւրաւոր պատասխաններուն մէջէն, որոնք Արեւելքի խմբագրութեան ուղղուեցան այս առթիւ, եւ որոնց շատերը արդէն գրուածներուն կրկնութիւններն ըլլալուն պատճառաւ չհրատարակուեցան, հազիւ մէկ երկուքը հարցումս ըմբռնելու երեւոյթը ունէին: Բոլորն ալ կարծես խօսք-մէկ ըրեր էին կարծելու թէ հաշիւը դրամ կը նշանակէր, եւ լաւագոյն ընտանիք բացատրութիւնն ալ հաւասար էր երջանիկ-ընտանիքին: Սակայն կրնային ենթադրել թէ դրամ եւ երջանիկ-ընտանիք բառերը անծանօթ չէին ինծի ալ, եւ թէ փոխաբերութեամբ խօսելու սովորութիւնը օտար յատկութիւն մըն էր Արեւելքի աշխատակիցներուն:

Իմ տկար ըմբռնումովս, երջանիկ-ընտանիքը անձնիւր անհատի խառնուածքին կախում ունեցող անկայուն եւ անսահմանելի բան մըն է, հազուագիւտ թռչուն մը, որ ինծի համար ճերմակ է, քեզի համար կապոյտ, ուրիշին համար կարմիր, հետեւաբար ոչ սահման ունի, ոչ ալ օրէնք: Անոր վրայ խօսիլն իսկ աւելորդ է: Մինչդեռ լաւագոյն ընտանիքի գաղափարը կ'արտայայտէ այն ներդաշնակ կազմակերպութիւնը կեանքին, ուր կատարեալ գոհունակութիւնը կը միացնէ ընտանիքին բոլոր անդամները:

Իսկ հաշիւ — ըսելով՝ ես կը հասկնամ երկու անձերու տարիքի, ֆիզիքական յատկութեանց, ընտանիքի, կրթութեան, յարաբերութիւններու, սովորութիւններու, զարգացման, դաստիարակութեան, զգացմանց, գաղափարներու, ճաշակներու յարմարութիւնները, որոնց գէթ մեծ մասին գոյութիւնը անհրաժեշտ է իրենց կենակցութեանը համար:

Սէրը ոչ առեղծուած մըն է եւ ոչ գաղտնիք մը թէ՛ ամուսնացեալներու եւ թէ՛ ամուրիներու համար: Միայն թէ այս առթիւ անգամ մըն ալ երեւան կ'ելլէ ազգային յատկանիշ մը դարձած մեր այն տրամադրութիւնը, որ բոլոր այս հանգամանքները կը բերէ կը ձուլէ դրամի գաղափարին մէջ, եւ գերակշռութիւն կու տայ անոր ամէն բանի վրայ:

Ինծի համար նոր չէ այս յայտնութիւնը, եւ նոյն իսկ անկեղծութեան մը քաջութիւնը կը տեսնեմ անոր մէջ, ինչ որ մեր ազգին ձիրքերէն մէկը եղած չէ միշտ: Այս տարապայման սէրը դրամին համար, եւ անոր խաղացած առաջին դերը մեր ներքին կեանքին մէջ, պարծանք բերող բան մը չէ անտարակոյս, եւ կ'ընդունիմ որ արժանիք մը կայ, ոչ-սովորական խոստովանութեան մը մէջ:

Աչքիս առջեւ ունիմ պատասխաններու տասնեակ կոյտը, որոնք, գրեթէ ընդհանուր կերպով, պերճանք մը կը նկատեն սէրը եւ ոչ թէ պէտք մը կեանքին համար. իսկ այն սակաւաթիւ անձերը, որոնք նախապատուութիւն կու տան սիրոյ, ամուրի են դժբաղդաբար:

Հետեւաբար այսօր վճռողական կերպով կրնամ ըսել թէ մեր մէջ լաւագոյն ընտանիքներ կազմելու պայմանը ոչ թէ սէրը, ոչ թէ հաշիւն է, այլ դրամը բացարձակապէս, քանի որ այդպէս կ'ըսէ մեծամասնութիւնը գրողներուն, քանի որ այդպէս կը հաստատէ մեծամասնութիւնը ամուսնացողներուն եւ քանի որ ամէն օր մեր աչքովը կը տեսնենք թէ այն ընտանիքներուն մէջ միայն կարելի է գտնել յարաբերական համաձայնութիւն մը, ուր դրամի նեղութիւն չի կայ: Եւ ներեցէք որ շատ յանդուգն հետեւութիւն մը հանեմ ասկէ. քանի որ դրամը շատ քմահաճ հիւր մըն է (մանաւանդ մեզի համար) որ այսօր կայ վաղը չի կայ, մեր ընտանեկան անզօրութիւնն ալ աւազի վրայ շէնք մըն է, որ ամէն հովի կրնայ մեր գլխուն փլչիլ:

Շատ ցաւալի ճշմարտութիւն մըն է աս անշուշտ եւ բարեբաղդաբար առաջինը չեմ որ հրապարակ կը հանեմ զայն: Արդէն մենք վարժուած ենք այս գաղափարին: Ընտանեկան աւանդութիւններէ գիտենք որ մեր պապերուն եւ հայրերուն կեանքը մեզմէ աւելի հեշտին եղած է այն միակ պատճառաւ որ այրերուն շահը ընդհանրապէս կը բաւէ եղեր ընտանիքին պէտքերուն, եւ կինն ալ քիչ բան մը կը պահանջէ եղեր ամուսնէն. ընտանիքը աղէկ նայիլ: Այս տուն նայելու գաղափարը այսօր ալ խորթ է հայ կնոջ:

Ի՞նչ բանի ծառայած են ուրեմն մեզի մեր դպրոցները, խորհուրդները, ժողովները, մանկամարզիչները, եւ անոնց նպատակին՝ դաստիարակութեան եւ յառաջադիմութեան սիրուն մսխուած հազարաւոր ոսկիները, քանի որ ուր որ էինք հոն մնացեր ենք, քանի որ մեր մտքի ու սրտի զարգացումը չէ կրցեր ստեղծել մեր մէջ բարձրագոյն իտէալ մը նիւթէն անջատ եւ անկէ վեր:

Ասիկա ցնորք մը չէ ամենեւին: Առանց դրամէն բացարձակ կախում ունենալու, հաշիւով կամ սիրով լաւագոյն ընտանիքներ կազմելու գաղափարը երազիս մէջ չէ որ տեսած եմ, այլ իրականութեան մէջ հանդիպած եմ անոր օտար ազգերու քով: Այս առթիւ իսկ փափաքելով իմ առաջարկած խնդիրս ամենէն առաջ ես ուսումնասիրել, լուրջ հետազօտութիւն մը կատարեցի կանանց մէջ, ամէն ազգէ ծանօթներէս հաւաքելով հետեւեալ պատասխանները, զորս նոյնութեամբ հոս կը ներկայացնեմ:

Երկու Իտալուհիներ պատասխանեցին թէ «կը նախընտրէին իրենց սիրածին հետ ամուսնանալ եւ քուրջեր հագնիլ ու խրճիթի մէջ բնակիլ»:

Անգլուհի մը՝ թէ «սիրով պիտի ամուսնանար անշուշտ, սակայն այն մարդը միայն պիտի կարենար սիրել որ ամենէն աւելի յարմարի իր հաշուին»:

Երեք Ամերիկուհիներ՝ թէ «առանց հաշուի պիտի ամուսնանային իրենց սիրածին հետ, եւ պիտի յաջողէին իրենց կողմէ աշխատութեամբ ու զոհողութիւններով բոլոր դժուարութիւնները յաղթելու»:

Ֆրանսացի կին մը՝ թէ «սէրը պատուհանէն խոյս կու տայ երբ դրամ չի կայ»: Ֆրանսացի Օրիորդ մը՝ թէ «սէրը մարդ ամէն տեղ կը գտնէ. ամուսնութիւնը հաշուի գործ է»:

Գերմանացի տարեց կին մը՝ որ երկու անգամ ամուսնացած է, թէ «երբ սէր կայ ընտանիքին մէջ, բան մը չի պակսիր հոն»:

Քանի մը յոյն կիներ եւ օրիորդներ թէ. «մարդ կրնայ սիրել իր ամուսինը, ո՛վ կամ ինչ ալ ըլլայ, երբ ամէն կերպով գոհացնէ զինքը»:

Իսկ հայ կիները եւ աղջիկները պիտի բաղձային ընդհանրապէս, «ամէն բանէ առաջ [illegible] մը եւ [illegible] ձեռնոցներ»: Եւ իրաւունք պիտի ունենային, քանի որ իրենց ամուսինները իրենց դրամը կ'ուզեն ամէն բանէ առաջ:

Ինչպէս այս պատասխաններէն կ'երեւայ, աննշան անձերու կարծիքը չէ որ առաջ կը բերեմ. ամէնքն ալ զարգացած՝ հետեւաբար իրենց ազգին նկարագիրը թարգմանելու կարող անհատականութիւններ են, որոնք կ'ապացուցանեն թէ ամէն տեղ դրամը չէ որ լաւագոյն ընտանիքները կը կազմէ, այլ հաշիւը եւ յաճախ սէրը:

Ուրեմն փակուած կը համարիմ այս խնդիրը, հետեւեալ հանրածանօթ բանաձեւին մէջ ամփոփելով անոր եզրակացութիւնը. «Մեր ազգին մէջ, լաւագոյն ընտանիքներ կազմելու համար երեք բան պէտք է, դրամ, դրամ եւ դարձեալ դրամ:»

Իսկ իմ կարծիքս:

Ներեցէ՛ք որ զայն ինծի պահեմ:

ՍԻՊԻԼ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ԳԻՒՂԻ ՔԱՐԱՀԱՆՔԸ

Քանի մը հարիւր տարի առաջ հիմնուած գիւղակ մը կայ Պանտրմայի մօտերը, որ Հայ գիւղ կը կոչուի: Բնակիչները աղքատ մարդիկ են, գիւղին հողերը անմշակ եւ անմշակելի, եւ տարիներէ ի վեր իրենց ապրուստի միակ միջոցն է գիւղին մօտ գտնուած կրանիտի քարահանքերուն շահագործումը:

Այս քարահանքերը երկար ժամանակէ ի վեր գիւղացիներուն սեփականութիւնն էին: Քսանըհինգ տարի առաջ, [illegible] գործողութեանց պաշտօնէ, բոլոր օրինի այդ քարահանքերուն սահմանները կը ճշդուին, եւ սահմանի վէճին համար թափու սէնէտ կը տրուի գիւղին եկեղեցւոյն Միւթեվէլլիին, այսինքն Թաղական Խորհուրդի ատենապետին:

Ժողովուրդը կը շարունակէ օգտուիլ իր բազմամեայ սեփականութենէն, երբ հանքերու օրէնքին հրատարակումէն ետքը, Պ. Քարապէլլա, իտալացի մը, դիմելով տեղական կառավարութեան, Պանտրմայի շուրջերը գտնուող բոլոր կրանիտի հանքերը շահագործելու արտօնութիւն ձեռք կը բերէ. տրուած արտօնագրին մէջ կը յիշուին նաեւ վերոյիշեալ վեց հանքերը:

Այս արտօնագրին վրայ հիմնուած, իտալացի քարահանը կ'արգիլէ Հայ գիւղի ժողովուրդին շարունակել իր շահագործումը: Ժողովուրդը կը բողոքէ եւ դիմում կ'ընէ Ազգ. Պատրիարքարանի, որ կը միջամտէ: Գիւղացիները կը յաջողին գաւառակին Մէճլիս Իտարէէն ձեռք բերել մազպաթա մը, որով կը հաստատուի իրենց եկեղեցւոյն սեփականութեան իրաւունքը, եւ կ'ընդունին շահագործման արտօնագիր:

Սակայն ժամանակ մը ետքը տեղական կառավարութիւնը նորէն իրաւունք տուած ըլլալով Պ. Քարապէլլայի, գործը կը ներկայանայ Մալիէի ժողովին, որուն իրաւագէտ խորհրդականը կարծիք կը յայտնէ թէ այդ քարահանքերը արդէն վագֆ ըլլալով չեն կրնար Հայ գիւղի եկեղեցւոյն պատկանիլ, ըստ այն սկզբունքին որով արդէն վագֆ եղած կալուած մը ուրիշ բարեպաշտական հաստատութեան մը չի կրնար վագֆ ըլլալ նորէն, եւ կը պահանջէ ջնջել եկեղեցւոյն միւթեվէլլիին անուան տրուած թափու սէնէտները եւ արտօնագիրը: Երբ Մալիէի ժողովը իրաւագէտ խորհրդականին յայտնած կարծիքին համաձայն որոշում կու տայ, Պ. Քարապէլլա գաւառակի Քաղաքային Դատարանին կը դիմէ եւ կ'արգիլէ ժողովուրդը շահագործել կրանիտի քարահանքերը:

Դատը կը սկսի այն ատեն Թաղ. Խորհուրդին եւ Պ. Քարապէլլայի միջեւ եւ կը դիմէ մինչեւ Վճռաքննիչ Ատեանը՝ որ կը յայտարարէ թէ ցորչափ դատական իշխանութիւնը բացարձակ վճռով մը չվաւերացնէ Պ. Քարապէլլայի սեփականութեան իրաւունքը, այս վերջինը չի կրնար զրկել Հայ գիւղի ժողովուրդը իր ապրուստի միջոցէն:

Բարձրագոյն դատարանին այս արդար վճռէն ետքը, Պ. Քարապէլլա զգալով թէ որքան տկար են իր պահանջումները օրինական տեսակէտով, կը հարկադրուի իրաւախոհութեան դիմել եւ համաձայնութիւն մը կը գոյացնէ իր եւ Հայ Գիւղի Թաղական Խորհուրդին միջեւ, հետեւեալ հիմերուն վրայ.

1. Միայն գիւղին բնակիչները իրաւունք պիտի ունենան իբր գործաւոր աշխատիլ քարահանքին մէջ, որոշ վարձատրութեան մը փոխարէն:

2. Պ. Քարապէլլա Հայ գիւղին եկեղեցւոյն պիտի վճարէ տարեկան 60 ոսկի իբր [illegible]:

Գիւղին Թաղական Խորհուրդը այս համաձայնութիւնը Պատրիարքարանի վաւերացման կ'ենթարկէ, եւ վարչութիւնը տեսնելով այն ճարտար եղանակը որով իտալացի քարահանը կ'ուզէ նոյն իսկ գիւղացիներուն ընդունիլ տալ իր սեփականութեան իրաւունքը եւ իբր նուէր միայն յատկացնել գումար մը եկեղեցւոյն, չ'արտօներ այդ կարգադրութիւնը: Նուէրը կամաւոր բան մըն է արդարեւ եւ ըստ օրէնի Պ. Քարապէլլա կրնար այդ գումարը տեսական կերպով չվճարել եկեղեցւոյն: Կ'առաջարկուի ուրեմն իրեն 60 ոսկիի տեղ 40 ոսկի վճարել, սակայն փոխանակ նուէրի վարձակալութեան փոխարժէք նշանակել համաձայնութեան գրին մէջ:

Այս առաջարկին վրայ, Իտալացին եւ Թաղական Խորհուրդի անդամները կ'երթան, մէյմըն ալ չվերադառնալու համար: Լարուած ծուղակը այս կերպով ջուրը կ'իյնայ:

Գիւղացիները կը շարունակեն շահագործել քարահանքերը եւ Պ. Քարապէլլա, տեսնելով որ Վճռաքննիչ Ատեանին որոշման պատճառաւ չպիտի կրնայ արգիլել զանոնք, 1894ին կը դիմէ [illegible] վարչութեան, կը խնդրէ որ Վարչութիւնը խնդիրը քննէ իբր իրաւարար (arbitre), եւ կը յայտարարէ թէ պատրաստ է համակերպիլ անոր որոշման: Խնդիրը կ'անցնի օրակարգին: Օր կ'որոշուի եւ հրաւէր կը ղրկուի Թաղական Խորհուրդին, ինչպէս Պ. Քարապէլլայի: Սակայն երկու կողմն ալ չի ներկայանար որոշուած օրը:

1896ին Թաղական Խորհուրդը Պ. Սէֆիլտէր անուն անձի մը կը վարձէ քարահանքերը, բայց Պ. Քարապէլլա դատ կը բանայ Պ. Սէֆիլտէրի դէմ: Չի հասկցուիր ինչ թաքուն պատճառներու հետեւանքով, որոնց լուսաբանութիւնը պարտքն է Ազգային Վարչութեան, այն ատենուան Թաղական Խորհուրդը, որ կը շարունակէ դեռ պաշտօնավարել, թուղթ մը կը դրկէ դատարանին ըսելով թէ Հայ գիւղի վեց քարահանքերուն չորսին սեփականութիւնը կը վերաբերի Պ. Սէֆիլտէրին, իսկ եկեղեցին երկու քարահանք ունի միայն: Եւ գիտէ՞ք որոնք են եղեր այդ երկու քարահանքերը. ճիշդ անոնք որ գիւղէն շատ մօտ ըլլալով շահագործման մասին անպատեհութիւններ կը ներկայացնեն եւ երեսի վրայ թողուած են արդէն: Այսպէս, Հայ գիւղի Թաղական Խորհուրդը գիւղին մէկ հնամեայ իրաւունքը ձեռքէ հանելու մասին ինք կ'ըլլայ առաջին քայլը առնողը, ո՞վ գիտէ ինչո՛ւ, եւ կամ աւելի ճիշդ, յայտնի է թէ ինչո՛ւ:

Դատաւորը, ուզելով ճշդել թէ Թաղական Խորհուրդը իրաւունք ունի՞ յանուն գիւղին այդ տեսակ խոստովանութիւն մը ընելու, կը դիմէ Պանտրմայի Առաջնորդական Փոխանորդին, ողորմելի քահանայ մը, որ առանց Պատրիարքարանի իմացնելու խնդիրը, իր յատուկ հեղինակութեամբ կը պատասխանէ իսկոյն թէ այդ իրաւունքը կը ճանչնայ Թաղական Խորհուրդին, հոս ալ ո՞վ գիտէ ինչու, կամ աւելի ճիշդ, յայտնի է թէ ինչո՛ւ:

Այս պատասխաններուն վրայ, Պ. Սէֆիլտէր, տեսնելով որ դատը պիտի կորսնցնէ, երեք ամիս առաջ կը դիմէ Վարչութեան, յայտնելով թէ ազգային սեփականութիւն մը վտանգի մէջ է եւ կը խնդրէ Պատրիարքարանին միջամտել դատին, ազգային բացորոշ իրաւունքի մը կորուստը արգիլելու համար: Այս դիմումէն ետքն է որ կը կազմուի երեք անդամէ բաղկացած Յանձնաժողով մը որ առաջին նիստ մը ընելով կը լսէ երկու կողմերը: Սակայն այդ քննութիւնը դեռ չաւարտած, Սէֆիլտէր եւ Քարապէլլա կը դատուին հիմա Պոլսոյ Հուգուգի դատարանին առջեւ, եւ կը լսենք թէ դատավարութիւնը յետաձգուած է քանի մը օր, որովհետեւ նախագահը հարկ տեսած է ընդհանուր դատախազին ներկայութեան:

Ահա բաւական ժամանակէ ի վեր թերթերու մէջ յիշատակուած Հայ գիւղի քարահանքի խնդրին անցեալը եւ ներկան, ահա ազգային սեփականութեան իրաւունք մը որ վտանգի մէջ կը դրուի ապիկար Թաղական Խորհուրդի մը եւ ապիկար Առաջն. Փոխանորդի մը ձեռքով:

Թէեւ խնդրին վերաբերեալ պաշտօնագիրները չենք տեսած, սակայն հիմնուելով վերոյիշեալ տեղեկութեանց վրայ, որոնք հաղորդուած են մեզ ստոյգ աղբիւրներէ, Հայ գիւղի Եկեղեցւոյն սեփականութեան իրաւունքը վիճելի չ'երեւար մեզ: Այն սկզբունքը թէ արդէն վագֆ եղող կալուած մը չի կրնար նորէն վագֆ ըլլալ՝ չի պատշաճիր այս պարագային, որովհետեւ Հայ գիւղի Եկեղեցւոյն միւթեվէլլին այդ քարահանքերուն տիրացած է Թափու սէնէտով եւ իբր կալուածք միայն՝ ինչպէս ունին ուրիշ շատ եկեղեցիներ: Չէ՞ որ նոյն իսկ Պ. Քարապէլլա կ'ընդունի թէ այդ քարահանքերուն երկուքը կը վերաբերին Եկեղեցւոյն: Նոյն սկզբունքը արդեօք միւս չորսի՞ն միայն կը պատշաճի:

Ինչ ալ ըլլայ խնդրին օրինական կողմը, հարկ է Պատրիարքարանը ներկայացուցիչ մը ունենայ այն դատավարութեան մէջ ուր ազգային սեփականութեան այդքան կարեւոր իրաւունք մը խնդրի առարկայ է: Պատրիարքարանը պէտք է փութայ իսկոյն միջամտել դատին ([illegible]), որուն իրաւունք ունի Քաղաքային Դատաստանական Օրէնքին համաձայն: Հայ գիւղի կարօտ գեղջուկին իրաւունքները պէտք է կարող փաստաբանի մը կողմէ ներկայացուին Քաղաքային Դատարանին, եւ ազգին այդ սեփականութեան իրաւունքը, որ անվիճելի կ'երեւայ, միանգամ ընդ միշտ ճշդուի:

Ազգային կալուածներու դէմ մասնաւորներու կողմէ եղած այս տեսակ ոտնձգութիւններու պարագային Պատրիարքարանին պարտքն է ազդու միջոցներ ձեռք առնել զանոնք պաշտպանելու համար, մանաւանդ ներկայ պարագային մէջ, ուր վտանգ կայ կորսնցնելու կարեւոր սեփականութիւն մը՝ որ երկար տարիներէ ի վեր Հայ գիւղի կարօտ գիւղացիներուն ապրուստի միակ միջոցը եղած է:

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ ՄԵՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մեր նախընթաց օրուան թիւով ծանուցինք թէ կայս. Բարձր Իրատէ մը հրամայուած է որ կրօնական ուսուցմանց եւ բարոյական նկարագրի կազմութեան համար պետական վարժարաններու մէջ դասաւանդութիւններ ըլլան:

Մեր թուրք հայրենակիցներուն համար ցնծալի Իրատէի գործադրութենէն իրաւամբ սպասուած բարիքը առիթ կ'ընծայէ մեզ քննել սա կենսական հարցը թէ մեր ազգային բարոյական նկարագրին կազմութեան համար հարկ եղածը անօրինուա՞ծ է մեր ազգային կրթական հաստատութեանց մէջ:

Կարծեմ ոչ ոք պիտի համարձակի բողոքել, եթէ այդ հարցման բացասական պատասխան մը տանք անմիջապէս, մեր ազգային վարժարաններու բարոյական մթնոլորտը առողջարար տարրերէ բաղկացած չըլլալը ամենուն ծանօթ ըլլալով արդէն:

Բայց մենք ինչ զարմանալի հասարակութիւն մըն ենք որ կը փափաքինք ունենալ ամէն բան եւ չենք ուզեր ո եւ է օրինաւոր ջանք ընել, ո եւ է օգտակար բան ձեռք ձգելու համար եւ երբեմն մեր վայելած ամենէն մեծ բարիքները կը վտանգենք, անոնցմէ փոխանակ օգտուելու զանոնք ի վնաս մեզ գործածելով յաճախ:

Այսպէս, երբ մեր ազգային ուրոյն վարժարանները ունինք մեր տոհմային բարքերուն եւ մեր ազգային եկեղեցւոյ աւանդութեանց համեմատ կրթելու եւ դաստիարակելու համար մեր զաւակները, կը գոհանանք անդադար եւ կիսկատար կերպով աւանդուած գիտութիւններու եւ լեզուներու ուսուցմամբ մաշեցնել նոր սերունդին ուղեղը, առանց երբեք մտածելու թէ այդ մատաղ [illegible] առաջ հոգւոյ մշակութիւնն է, տոհմային բարոյական նկարագրի կազմութիւնն է, որ հայ ծնողքները կը սպասեն ազգային վարժարաններէն:

Եւ ինչպէս որ քիչ մը վերը կ'ըսէինք, կա՞յ բան մը որուն բացակայութիւնը այնքան զգալի ըլլայ մեր կրթական հաստատութեանց ծրագրին մէջ, որքան բարոյախօսութեան ոչ թէ լոկ դրական, այլ որ կարեւորն է, գործնական դասաւանդութիւնը: Ի՞նչպէս կարելի է որ հոգին մշակուի եւ բարոյական որոշ նկարագիր մը կազմուի, այնպիսի վարժարաններու մէջ ուր զանազան գիտութիւններ եւ լեզուներ ուսուցանելու պաշտօն ունեցող պաշտօնեաները, եթէ անձամբ իսկ զուրկ չըլլան բարոյական նկարագրէ, գոնէ ո եւ է պաշտօն չունին զայն կազմելու համար հայ մանուկներու քով: Այցելու ուսուցիչները կու գան ու կ'երթան, առանց ո եւ է հաղորդակցութեան մտնելու տղոց հոգիին հետ եւ հապճեպով տրուած եւ առնուած դասախօսութեան մը վերջը, դպրոցականը եւ ուսուցիչը իրարմէ կը բաժնուին առանց բարոյական ո եւ է փոխադարձ բարերար ազդեցութիւն գործելու իրարու վրայ:

Այս վերջին բառերը կը ստորագծեմ, եւ իրաւամբ անշուշտ, ամբողջ սերունդի մը բարոյական դաստիարակութեան պատասխանատուութիւնը ամենէն անփոյթ դաստիարակը անգամ սրբագրելու եւ բարոյացնելու հանգամանքը ունենալուն:

Չեմ գիտեր թէ իբր յետադէմ չ'պիտի նկատուիմ երբ յանդգնիմ ըսել թէ տղոց քով բարոյական նկարագրի կազմութեան աւելի նպաստաւոր էր կարծես մեր հնաւանդ վարժոցներու դրութիւնը, ուր [illegible]-վարժապետը աշակերտներուն հետ իր ունեցած յարատեւ հաղորդակցութեան շնորհիւ քիչ ու շատ մշակուած հոգին բան մը կու տար անոնց՝ գոնէ փոխանի պարբերական դադարներու պահուն։ Իրաւ է որ այդ տիրացու-վարժապետներու ուսմնական հոգին ամենաքարին չէր հարկաւ իր տեսակին մէջ, բայց վերջապէս ծնողք կրնային գոնէ վստահ ըլլալ որ վարժապետը իր ունեցած դաստիարակութենէն, ազնիւ կամ գէշ, բան մը պիտի տար իրենց զաւակներուն և ասով գոնէ կրօնքին։

Իսկ այժմ ծնողք ինչ կրնան սպասել մեր ազգային վարժարաններէն ուր Թաղական Խորհրդի անդամները, հոգաբարձութեանց, անօրէն ուսուցիչները, այցելու ուսուցիչները և երբեմն, ինչպէս վերին Վոսփորի արուարձաններէ մէկուն մէջ՝ ժամկոչները իրար չկրքացնող ազդեցութիւններ, վարժարանները ազգային երկսեռ մանուկներուն ուղղակի տիրապետութեան տակ կը դնէ, ինչպէս պարզ Զինուորական մը Մանաստիրներու՝ Եւրոպական անհամաձայնութեանց շնորհիւ։

Եւ երբ անդին պատասխանատու անձ մը չի կայ ազդ բարոյական կրթութեան վրայ հսկելու և բարոյական նկարագիր մը կազմելու համար անոնց քով, մինչեւ վարժարանի կրթական (°.) ծրագիրը իմաստակ ճամարտակութեանց առարկայ կ'ըլլայ ատոր ու անոր մէջ, ազդին պատանին մարմինն անօրէն կիրքերուն և հոգւոյն տեղական թոյներուն միջեւ կը տարուբերի, ի զուր փնտռելով զօրաւոր ձեռք մը և ուժով նկարագիր մը որ ուղեցոյց ըլլայ իրեն և կ'երթայ վերջ ի վերջոյ խորտակուիլ անյատակ վիհերու մէջ ուրկէ չեն կարող խուսափիլ նաւապետ և կողմնացոյց չունեցող նաւեր և անառաջնորդ պատանիներ։

Ձկարծուի սակայն թէ կը պահանջենք անպատճառ որ ամէն մէկ այցելու ուսուցիչ ազգային վարժարաններու մէջ բարոյականի մէկ մէկ դասախօս հանդիսանայ. առաւ չափազանց հաշուած պիտի ըլլայինք անոնց բարեկրթութեան վրայ. սակայն փափաքելի պիտի ըլլար անշուշտ որ մեր ազգային վարժարաններու կազմակերպութիւնը հիմնական փոփոխութեանց ենթակայ ըլլար և փոխանակ այցելու ուսուցչութեան չափազանցելով դրութեան հետեւելու, քիչ մըն ալ հետեւէինք գերմանական երկրորդական վարժարաններու օրինակին, ուր միակ անօրէն-ուսուցիչ մը ստանձնելով վարժարանին գրեթէ բոլոր դասերու ուսուցումը և ամբողջ վարժարանին կրթական և բարոյական ուղղութեան պատասխանատուութիւնը, իր բարեբեր ազդեցութիւնը ի գործ կը դնէ իր աշակերտին հոգին ու միտքը ուրոյն սերտողութեան մը առարկայ ընելով և իր միտքէն ու հոգիէն բան մը խառնելով անոնց հոգիին ու միտքին, ինչպէս բարի հայր մը կ'ընէ իր զաւակներուն համար։

Բայց եթէ, ինչպէս որ կը կարծենք, այդքան հիմնական փոփոխութիւն մը անկարելի պիտի ըլլար օրը օրին առանց մեր ուսումնական Հոգաբարձութիւններուն, յուսանք գոնէ, որ քիչ մը ուշադրութիւն պիտի դարձնի մեր ազգային վարժարաններու յանձնուող մանուկներու մէջ հոգին, բարոյական մարդը մշակելու բարոյացուցիչ, առնական և ընկերային կենսական հարկին։

Եւ քանի որ Կրօնական Ժողովը որոշած է Կազմական Կանոնադրին մէջ կրօնական դաստիարակութեան մասին կարեւոր բարեփոխութիւններ ընել դպրոցական յառաջիկայ տարեշրջանին, կը յուսանք որ այդ բարեփոխութիւնները պիտի ներշնչուին անցեալին այն տխուր փորձառութենէն որ փայլուն ապացոյց մը եղաւ թէ Սրբազան պատմութենէն քաղուած չոր ու ցամաք դասեր, Ղովտի կնոջ քարէ արձան կտրելուն տեսակին, չեն բաւեր բարի Հայեր և բարոյական քաղաքացիներ պատրաստելու համար։

Եւ քանի որ կը համոզուինք թէ մանաւանդ մեր հասարակութեան համար անհատական բարոյականը՝ կրօնական համոզումներու հետ մինչեւ հիմակ՝ բազմաթիւ պարագաներու մէջ անընդմէջ անջատ կերպով գոյութիւն իսկ չի կրնար ունենալ, փափաքելի է որ Կրօնական Ժողովին որոշումը Ուսումնական Խորհրդին կողմէ ևս լուրջ ուշադրութեան մը առարկայ ըլլայ և կրօնական ու աշխարհական իշխանութիւնները ձեռք ձեռքի տալով ազգային կրօնական ու բարոյական նկարագիրը բարձրացնեն։

Ինչպէս որ կենաքի խորհրդաւոր զօրութենէն զուրկ եղող մարմինները կը փտտին ու կը տարրալուծուին, ինչպէս որ բարոյական նկարագրէ մերկացած ընտանիքները կը քայքայուին ու կը փճանան, կրօնական-բարոյական որոշ դրոյթ մը չունեցող հասարակութիւններն ալ վերջ ի վերջոյ կ'երթան անհետանալ այն յորձանքին մէջ, ուր ամէնէն ազնիւ տարրեր իսկ կրնան գոյութիւն ունենալ, բայց չեն դադրիր դառնալ յորձանքի մը խառնիճաղանճին մէջ գլորիլ գլխիկոր իրենց միջեւ ոեւէ վերացական և անխզելի կապերու չգոյութեան պատճառաւ։

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

Լուր կը տրուի մեզ թէ բրոֆէսոր Յակոբսոն Էֆ. Ճէնճեան վաղը առտուան ժամ 9ին պիտի քարոզէ Բերայի Հոլանտական մատրան մէջ։

ԱԶԴ․—Մօտակայ գաւառային քաղաքի մը ազգ. դպրոցին համար պէտք կայ փորձառու մանկավարժուհիի մը։ Գոհացուցիչ ամսական։ Դիմել Արեւելքի Խմբագրատունը։ 126 3-4

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԻՐԱՒԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆԸ

Գարակէօզեան կտակին խնդրին Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ ստացած լուծումը յայտնի է։ Քանի մը նորագոյն մանրամասնութիւններ կը հաղորդուին մեզ այդ մասին։

Գարակէօզեան ժառանգորդներուն հետ իրաւախոհութեան մը գալու համար բանակցող Յանձնաժողովին անդամներէն Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ Էֆէնտի այդ նիստին մէջ յայտարարած է թէ գրաւորապէս ալ Ժողովին պիտի մատուցանէ իր կատարած բանակցութիւններուն արդիւնքը և իրաւախոհութեան յարակից մանրամասնութիւնները։ Ժողովականներէ ոմանք փափաք յայտներ են որ հրատարակուին թէ՛ այդ գիրը և թէ՛ իրաւախոհութեան պայմանները։

Նորակազմ կարգադիր Յանձնաժողովը յառաջիկայ շաբթու իսկ պիտի ձեռնարկէ գործի։ Գրիգոր Էֆ. Գարակէօզեան մուրհակ մը պիտի տայ որով Ազգ. Հիւանդանոցի Սնտուկին 20,000 ոսկի տուած ըլլալը պիտի հաստատէ, որուն վճարման երաշխաւոր պիտի ըլլան Գարակէօզեան միւս ժառանգորդները։ Երբ այս մուրհակը ստորագրուի, անմիջապէս կտակը ետ պիտի դարձուի և յետոյ որբանոցի կառուցման և որոշեալ գումարով կալուածներու գնման պիտի ձեռնարկուի։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայր երէկ Բերայէն Պէյլէրպէյի գնաց և հրդեհին վայրը այցելելով հրկիզեալները մխիթարեց։

—Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ խորհրդակցութեան առարկայ եղեր է տեղակալով կառավարուած գաւառային վիճակներու առաջնորդական ընտրութեան կատարել տալու խնդիրը, և որոշուեր է նախապէս Կրօն. Ժողովի խորհրդակցութեան ենթարկել զայն։

—Պանտիրմայի մէջ, ուր 15-20 տուն հայ և նորաշէն եկեղեցի մը կայ, հոգեւոր պաշտօնեայի կարօտ մնացած են. սակայն առաջ որոշուած էր որ Մայրաքաղաքին մէջ գտնուող եկեղեցիները մէկ մէկ գումար տան Պանտիրմայի մէջ մէկ երկու հարիւր ղրշ. ամսականով քահանայ մը պահելու համար։ Այս որոշումը չգործադրուեցաւ և հիմա Պանտիրմայի եկեղեցին մէջ հոգեւոր պաշտօն չի կատարուիր։ Նոյն իսկ Ս. Աստուածածնի տօնի առթիւ ուրիշ տեղէն քահանայ չգտնուելուն համար պատարագ չէ մատուցուեր։ Կրօն. Ժողովը, թէեւ քիչ մը ուշ, այս տխուր վիճակին տեղեկանալով, Ս. Պատրիարք Հօր յանձնած է նոյն եկեղեցին հոգեւոր պաշտօնեայ մը կարգելու համար հարկ եղածը գործադրել։

—Կրօն. Ժողովը յանձնարարած է Կրօնական դիւանապետ Փէհլիվանեան Տ. Խորէն Ա. քահանային՝ որպէսզի կրօնափոխութիւններու մասին Պատրիարքարան հասած և անոնց նկատմամբ եղած անմիջական տնօրինութիւններու վերաբերեալ բոլոր թուղթերը Ժողովին ներկայացնէ, որպէսզի ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը ըլլայ այդ մասին և հարկ եղածը կարգադրուի։

—Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկոպոս որ Գուրտպէլէնի կրօնափոխական շարժման առթիւ այնտեղ գացած էր, անցեալ շաբթու Նիկոմիդիոյ և Պարտիզակին երկերկու քահանայ կանչեր է Գուրտպէլէն, վասն զի ինչպէս յայտնի է, տեղւոյն քահանաներուն դէմ եղած գանգատներու հետեւանքով առաջ եկած էր կրօնափոխական շարժումը։

—Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Բերայի մանկապարտէզին մէջ, նախագահութեամբ Երզնկեան Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի և վերջացուց 41 ընտրելիներու քննութիւնները։

Յանձնաժողովը վերջին նիստ մը պիտի ընէ յառաջիկայ ուրբաթ, ընտրելիներու գրաւոր քննութեանց նիշերը դնելու և իր տեղեկագիրը պատրաստելով զայն օրին Ուսումնական Խորհրդին ներկայացնելու համար։

—Խնուսի առաջն. տեղապահ Տ. Բաբգէն վարդապետ կը գրէ Պատրիարքարան թէ Վեհ. Սուլթանի Գահակալութեան տարեդարձին օրը Խնուս գտնուած ըլլալով, վարժարանի աշակերտներուն հետ շնորհաւորական այցելութիւն տուեր է Գայմագամ պէյին և գիշերը եկեղեցին ու վարժարանը շքեղապէս լուսաւորեր և ընդունելութիւն կատարեր է։

—Տնտեսական Խորհուրդին նիստը տեղի չունեցաւ երէկ, անդամներէն մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառաւ։

* * *

Ըստ փափաքանաց բարեպաշտ Ժողովրդեան Բերայի, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է ամսոյս 30 յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Թաղիս և ի սարկաւագութիւն ձեռնադրել Դպրեվանուց վեց ընծայացունները։

Բերայի Թաղական Խորհրդոյ

Բ. Ատենադպիր	Ատենապետ
ՅԱԿՈԲ ԴԱՀՐԻ	Գ. ԽՐՏՐԵԱՆ

Տասնութ տարիէ ի վեր թէ՛ Պոլիս և թէ՛ գաւառները պաշտօնավարած փորձառու վարժուհի մը այս անգամ վկայուած կը փափաքի Պոլսոյ թաղային վարժարաններու և կամ մասնաւորներու տան մէջ հայերէնի, ֆրանսերէնի, ձեռագիտութեան, գծագրութեան, ձեռագործի, են. դասեր տալ։ Փափաքողները կրնան խմբագրատուն դիմել։ 109 7-10

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Դպրեվանուց վարչութիւնը կը փութայ ծանուցանել Արմաշու Չարխափան Ս. Աստուածածնի բարեպաշտ ուխտաւորաց թէ երթեւեկութեանց դիւրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են նախկին տարիներու նման։

Ռահվանութեան նախարարութիւնն ալ կարեւոր հրահանգներ տուած է իր սովորականին պէս, որպէս զի ուխտաւորաց երթալուն և դառնալուն առթիւ բաւականաչափ կայարաններու մէջ նոյնպէս անոնց Օսմանիէ (կամ Համիտիէ) Բէյթէբէնիները, երթեւեկի կարգապահութեան հսկելու համար։

Նիկոմիդիոյ մինչեւ Արմաշ ճանապարհին ապահովութիւնն ալ կատարեալ է, տեղական իշխանութեանց ձեռք առած կարգադրութեանց շնորհիւ, և վանքին կողմանէ ալ յատուկ պահապաններ կարգուած են ըստ սովորութեան ուխտաւորաց ընկերակցելու համար։

Նիկոմիդիոյ մէջ գտնուող վանքի գործակալութիւնն ալ պիտի ջանայ ուխտաւորաց պէտք եղած դիւրութիւնները ցուցնել և պատրաստել։

(Վարչութիւն Դպրեվանուց)

28 Օգոստ. 89 1—2

ԴՐԵԱՆՑԻ ՄԱՀԸ

Ցաւալի լուր մը կը հասնի Թիֆլիզէն։ Դաւիթ Դրեանց, հանրածանօթ կատակերգակը, մեռեր է օգոստոս 20ին, կաթուածի հետեւանքով։ Դրեանցի մահուամբ հայ դերասաններու ամէնէն նշանաւոր դէմքերէն մէկն ալ կ'անհետանայ։ Դրեանց երեսուն տարուան բեմական աշխատաւոր մըն էր, որուն ոչ մէկ արուեստակից հաւասարը եղաւ կատակերգական ճիւղին մէջ։ Պոլիս ու Թիֆլիզ հաւասարապէս գնահատած էին իր տաղանդը։ Որ և է խաղի մէջ իր մասնակցութեան լուրը յաջողութեան նշան մը կը համարուէր ինքնին ու իր երեւումը՝ թատերաբեմին վրայ՝ պայթումն ծափահարութիւններու անվերջ շարք մը առաջ կը բերէր։

Թիֆլիզի հայերը, որոնք միշտ լուսաւոր կերպով գիտեն արժանաւոր յարգանք ընծայել մեռնող արուեստագէտներուն, փառաւոր հանդէսով կատարած ըլլալու են թաղումը։ Թաղման ծախքը կը հոգայ Բագուի հայոց թատերական մասնաժողովը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԷՍԹԵՐՀԱԶԻ ՓԱԽՈՒՍՏ

Նախկին հազարապետ Էսթերհազի Բարիզէն փախած։ Շաբաթ իրիկունէն ի վեր իր տունը չէ տեսնուած։ Պ. Քավանեաքի պատերազմական նախարարութենէն հրաժարելու միջոցին փախած է։ Կը կարծուի թէ ճամբու ծախքը իր բարեկամներէն առած ըլլայ։ Ինչպէս ծանուցինք, Էսթերհազի յայտարարած էր թէ մտադիր է խոստովանիլ որ Տրէյֆիւսի ամբաստանութեան գլխաւոր ապացոյց եղած պորտերօն ինք գրած է։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Շանկհայէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Բէքինի Ֆրանսական դեսպանը Չինաց կառավարութենէն պահանջեր է Բէ-Չի-ուէնի փոխարքան պաշտօնանկ ընել, բայց սա, զօրաւոր թիկունք մը ունենալով, այս պահանջին չենթարկուած եղեր է։ Դեսպանին այս պահանջին պատճառն է Ֆրանսացի կրօնականի մը աւազակներու կողմէ առեւանգումը։ Ասոնք ամուր հանքի մը մէջ բանտարկեր են կրօնականը։ Ֆրանսական դեսպանը խիստ սպառնալիքներով կը պահանջէ որ կրօնականը ազատուի և աւազակները ձերբակալուին։

—Ռուսերը փութով առաջ կը տանին Նիու-Չուանկի երկաթուղիին շինութիւնը։ Միւս կողմէ անգլիական հիւպատոսը բողոք կը թախանձէ Չինաց կառավարութեան մօտ, որպէս զի անգլիական հպատակները արտօնուին հող գնելու Ռուսիոյ երկաթուղին անցած տեղերուն վրայ։ Ռուսիա ալ սպառնալից ծանուցեր է Չինաց որ նոյն երկաթուղիի գիծին վրայ օտար հպատակները չարտօնուին հող գնելու։ Չին շուարած մնացեր է այս երկու սպառնալիքներուն առջեւ։

—Ռուսերը երկաթուղիի գիծին երկու կողմը զինուորական մեծ հաստատութիւններ հիմներ են, գիծերը պաշտպանելու պատրուակով։ Չինացիները չեն ուզեր երկաթուղիի գիծին վրայ իրենց ունեցած հողերը ծախել։ Խռովիչները կը հալածեն զանոնք։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ որոշեց եօթը նոր մարտանաւեր շինել, նկատողութեան առնելով քաղաքական արդի կացութիւնը։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ.—Ռուսիա փափաք յայտներ է որ ընդհանուր զինաթափութեան դեսպանախորհուրդը տարւոյս վերջը կամ 1899ի սկիզբները գումարուի։

—Տանիմարքայի կառավարութիւնը ուրախութեամբ ընդունեց Զարին առաջարկած դեսպանախորհուրդը, ընդհանուր զինաթափութեան համար։

—Բարիզէն կը գրեն Էնտէբէնտանս Պէլժի.—«Եթէ իրաւ է որ Ֆրանսացիները կը հաւատան Ռուսիոյ բարեկամութեան և անոր կը բաղձան, կրնան հիմա ատոր փայլուն ապացոյցը տալ, ուժ տալով Մուրավիէֆ կոմսին առաջարկութեան։ Ուրիշ ո և է ընթացք, վարանում, ձգձգում, դիւանագիտական յապաղումներ, խուսափում ատով պիտի բերեն։ Ռուսիոյ դաշնակցութիւնը եթէ խաղաղութեան գործէն ուրիշ պատերազմական գործի մը կը ծառայէր կարծենք, սխալած ենք։ Զարին վեհանձնութիւնը, արժանի իր հօրը, նոր ճամբաներ պիտի բանայ աշխարհի. պէտք է հետեւիլ անոնց, ապա թէ ոչ դաւաճանութիւն ըրած պիտի ըլլանք։ Եթէ Ֆրանսական կառավարութիւնը չհասկնայ այս ամէն պարագաները, իր զօրաւոր դաշնակիցը պիտի լքանէ վերջը և արդարութիւնը գործադրուած պիտի ըլլայ։ Պատերազմի մը պահուն Ֆրանսա, թէև զօրաւոր բանակ մը ունենայ, պիտի ջախջախուի ամբողջ Եւրոպայի օրինաւոր գործակցութեան։ 1793ին պէս ամբողջ Եւրոպա Ֆրանսայի դէմ պիտի ելլէ, բայց այս անգամ խղճմտանքի և արդարութեան սկզբունքը պիտի մարտնչի մեզի դէմ։ Ահա կացութիւնը, յստակ կերպով ճշդուած.—Մէկ կողմէն ռուսական դաշնակցութեան խզումը, մօտալուտ պատերազմ մը եւրոպական գործակցութեան մը դէմ և առանց դաշնակցի միայն։ Միւս կողմէն միջազգային պաշտպանութիւնը ու արդարութիւնը, եղբայրակցութեան տապալում մը, անլուծելի դաշնակցութիւն մը՝ աշխարհի ամէն զօրաւոր ընդունելութեան հետ բարի նպատակներու վրայ հիմնուած։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Քէօլնիշէ Զայթունկ Պէրլինէն սեպտ. 6 թուականով սա հեռագիրը կը հրատարակէ անգլիա-գերման համաձայնութեան խնդրին համար.—«Յայտնի է թէ Տէլակօայի ծովածոցը (Ափրիկէի հարաւային արեւելեան կողմը) դեր մը ունի այս համաձայնութեան գործին մէջ, բայց ատոր փոխարէն եղած զիջումները դեռ յայտնի չեն և ինչ որ ըսուի կանխահաս է։ Սա ստոյգ է որ Անգլիա իր կողմէ զիջումներ ըրած է Գերմանիոյ, բայց դաշնագրութիւնը չհրատարակուած կարելի չէ բան մը ըսել անոնց մասին։»

Գերման թերթը կը հաստատէ թէ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը բոլորովին փոխելու համար խնդիր չի կրնար ըլլալ։ Վերջին անգամ Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Անգլիոյ ուղղուած շնորհաւորութիւնները քաղաքականութեան հետ առնչութիւն չունին։

—Բէլ Մէլ Կազէթ կ'ըսէ թէ Լոնտոնի գերման դեսպանին ու Պ. Պալֆուրի բանակցութիւններուն նպատակն է անգլիագերման գործակցութիւն մը, Չինաց մէջ երկաթուղիներ շինելու համար։ Այս մասին կատարեալ համաձայնութիւն մը ձեռք բերուեր է ինչպէս նաև կարգադրութիւն մը ընելու, որպէս զի երկու տէրութիւնները Չինաց մէջ փոխադարձաբար իրարու դէմ չելլեն և երկու տէրութիւններու միջեւ եղած առկախ խնդիրներուն համար լուծման եղանակ մը որոշուի։ Թէ՛ Լոնտոնի գերման դեսպանատունը և թէ՛ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունը ամէն բան գաղտնի կը պահեն, մանաւանդ Տէլակօայի մասին որուն համար բնաւ ստոյգ լուր մը չի կայ Լոնտոնի մէջ։ Պ. Պալֆուր թէև Սկովտիա գացած է, սակայն գերման դեսպանը ամէն օր արտաքին գործոց պաշտօնատունը կ'երթայ։

—Նովօյէ չի հաւատար անգլիագերման համաձայնութեան։ «Հետաքրքրական պիտի ըլլայ, կ'ըսէ, ընդունիլ թէ Անգլիա համաձայնութիւն մը կնքէ Գերմանիոյ հետ, Եւրոպայի մէջ քաղաքական մենատիրութիւն մը և Երրեակ Զինակցութեան ու ռուսաֆրանսական զինակցութեան միջեւ ընդհարում մը յառաջ բերելու համար։ Այս կարգի քաղաքականութիւն մը հակառակ է Լորտ Սոլզպըրիի իմաստութեան։ Նկատողութեան արժանի է նաեւ սա պարագան թէ Անգլիա շատ համակրութեամբ ընդունեց Զարին առաջարկը, ընդհանուր զինաթափութեան համար։ Անգլիա եթէ պատերազմական դիտումներ ունենար, այսպէս պիտի չընէր։ Ռուսիոյ անգլիագերման համաձայնութեան մը լուրը մտահոգութիւն պատճառելու բնութիւն չունի։ Այս համաձայնութիւնը կրնայ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ համար անվնաս ըլլալ, բայց ըստ ինքեան վրդովիչ չէ։»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.—Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովը, որ հոկտ. 1ին պիտի գումարուի Բարիզի մէջ, դիւրութեամբ պիտի չկրնայ կատարել իր աշխատութիւնները։ Ամերիկեան ու սպանիական պատուիրակներուն միջեւ բանակցութիւնները դժուարութիւններու պիտի հանդիպին, որովհետեւ, ինչպէս ծանուցինք, Բարիզի քաղաքական շրջանակներուն մէջ լուր կայ թէ Մ. Նահանգները հիմա միտքերնին փոխած են և Փիլիպպեանները գրաւել կ'ուզեն։ Արդէն, իրենց հինգ պատուիրակներէն երեքն ալ նոյն գաղափարին վրայ են։ Սպանիական պատուիրակներն ալ պիտի պնդեն նախապէս առաջարկուած պայմաններուն վրայ։ Բարիզի մէջ կը կարծեն թէ սպանիական պատուիրակները յաջողելու յոյս ունին, որովհետեւ միւս տէրութիւններն ալ չեն ուզեր որ Փիլիպպեանները Մ. Նահանգաց կողմէ գրաւուին։ Սպանիա ալ հաստատապէս որոշած է ձեռք չձգել Փիլիպպեանները, որովհետեւ ինչպէս ծանուցեցինք, հարիւր հազար զինուոր զէնքի տակ պիտի կոչէ, որոնց մեծ մասը Փիլիպպեանները պիտի ղրկուին։ Զօրավար Եաուտէնես ալ, Փիլիպպեաններու սպանիական հրամանատարը, զօրքերու և զէնքերու յաւելում խնդրած էր Սպանիոյ վեհապետական իշխանութենէն ապստամբները ճնշելու համար։

—Մօնթէ Բէլէնիա շոգենաւով վերադարձող սպանիական 880ի չափ զօրքերէն, ութը մեռեր են ճամբան, Բերմուտայի կղզիներէն և Փորթօռիքոյի մէջ ալ 11 հոգի մեռեր են։ Մոնթէ-Բրօր շոգենաւին համար որոշուած քարանթինան տասնըհինգ օր տեւելու է։

—Զօրավար Շէֆթր, ինչպէս ծանուցինք, Նիւ Եօրքի մէջ պատերազմական պաշտօնատուն առաջին անգամ այցելելուն այր ու կին պաշտօնեաները իրեն խռնուելով ձեռքը սեղմեցին, համբուրեցին, մինչեւ որ Սանթիակոյի յաղթողը գրեթէ պլլուած ազատեցաւ այդ յարձակումէն։ Արդ, կառավարութիւնը նկատելով որ Մէրիմէքի հերոսը՝ տեղակալ Հօպսըն, ալ մօտերս Նիւ Եօրք պիտի վերադառնայ և կրնայ նոյն վիճակին ենթարկուիլ, որոշեց անոր ընկերացնել բժիշկ մը ու հիւանդապահ մը, հարկ եղած դէպքում։

ԻՏԱԼԻՈՅ պատերազմական նախարար, զօրավար Սան-Մարծանօ, ծրագիր մը կը պատրաստէ, պատերազմի յատուկ գանձ մը հաստատելու։

—Իտալական գինիներու ներածումը Աւստրիոյ երթալով կը շատնայ։ Տարւոյս եօթը ամիսներուն 968,026 հարիւրակիլօ եղած է, որ կ'արժէ 10,648,286 ֆիորին։ Անցեալ տարուան նոյն շրջանին 791,826 հարիւրակիլօ էր, 8,710,086 ֆիորին արժէքով։ 1896ին ալ 765,999 հարիւրակիլօ էր։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութեան օրկանը Միր, կ'ըսէ թէ ո՛չ իշխանը և ո՛չ կառավարութիւնը առայժմ չեն խորհիր անձնիշխանութիւն վերաքննել տալու նախաձեռնութիւնը ունենալ, այնպէս որ, կը յարէ Միր, ընդդիմադիրներու բոլոր խորհուրդները ինքնին կը փճանան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇԱՍՏԱՆ.—Պ. Քազիմիր Մոնտոն-Վիտայլէ, որ երկար տարիներ, իբրեւ պատուիրակ Ֆրանսայի կրթական նախարարութեան, Հաբէշաստան կեցած է, կը յայտարարէ թէ Հաբէշ պատուիրակութեան մը Բարիզ գալը քաղաքական կարեւորութիւն ունի։ «Նոյն ատեն ակնածութեան պատուիրակութիւն մըն է զոր Մենելիք կ'ընէ Ֆրանսայի և իր կառավարութեան։ Հաբէշաստանի վեհապետը բարեկամ մը և դաշնակից մըն է Ֆրանսայի, բառին բարձրագոյն նշանակութեամբ, ոչ միայն հին դաշնագրութիւնով մը այլ համակրութեան և շահերու համերաշխութեամբ մը։ Վասն զի իր ծանօթ սրամտութիւնով կրնայ Եւրոպացիներուն մէջ զատել անոնք որ անկեղծութեամբ կը ծառայեն իր երկրին և անոնք որ միայն իրենց շահուն համար կը շահագործեն։ Հաբէշաստան հիմակուհիմա անհրաժեշտ պէտք չունի Եւրոպայի մէջ մնայուն դեսպաններ հաստատելու, որովհետեւ Մենելիք միջոցներ ունի, պէտք եղած ատեն, իր ծրագիրներն ու իղձերը ծանօթացնելու Եւրոպայի։»

ՃԱՊՈՆԻ նախորդ նախարարապետ Իթօ մարքիզը մօտերս ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Քորէայի և Չինաց մէջ։ Քորէայի նոր բացուած նաւահանգիստները ու մայրաքաղաքը այցելելէ յետոյ Բէքին պիտի երթայ և անկէ Հոնկ-Քոնկ, Ամոյ ու Ֆորմոզա։ Թէեւ Մարքիզը անպաշտօն կերպով պիտի կատարէ այս շրջանը, սակայն այսու հանդերձ բաւական կարեւոր խորհրդութիւն մը կը համարուի, թէ՛ նկատողութեան առնելով իր բարձր դիրքը և արդի կացութեան ծանրութիւնը։ Ճապոնի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ Իթօ մարքիզը անխուսափելի կը նկատէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ ընդհարում մը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Այդ միջոցին Ճապոն և Չին անկարող ըլլալով չէզոք մնալ, պիտի ստիպուին կռիւին մասնակցելու։ Ուստի Մարքիզը Չինաց և Քորէայի պետական մարդերուն պիտի բացատրէ կացութեան վտանգաւոր կողմերը։ Պիտի տեսակցի իր հին բարեկամին, Լի-Հունկ-Չանկի հետ, համոզելու համար թէ անհրաժեշտ է Չինը արթնցնել իր թմրութենէն, բայց դժբախտաբար չինացի քաղաքագէտը պաշտօնանկ եղաւ։ Վերջապէս Ճապոնի կողմէ ջանք մը կ'ըլլայ օգնելու Չինաց որ իր անկախութիւնը պահպանէ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊՐԱԶԻԼԻԱ.—Զուիցերիոյ կառավարութիւնը իբրեւ իրաւարար պիտի կարգադրէ Ֆրանսայի և Պրազիլիոյ միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը, Ֆրանսական Կուեանայի սահմանագլուխի խնդրին համար, որ գրեթէ երեք դար է ի վեր գոյութիւն ունի։ Թէեւ երկու երկիրներուն համար քաղաքական կարեւորութիւն չունի, սակայն հոն նաւահանգիստ մը կայ որ խիստ օգտակար է։ Նոյնպէս խնդրոյ նիւթ եղող մասին մէջ բաւական բնիկներ կան որոնք 260,000 քառակուսի քիլօմեթր երկրի մը վրայ ազատօրէն կ'ապրին, որովհետեւ ո՛չ Ֆրանսայի կը վերաբերին և ոչ ալ Պրազիլիոյ։ Զուիցերիոյ վճիռը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ և անվերաքննելի։ Երկու կողմն մինչեւ ութ ամիս իրենց պահանջումները պիտի ներկայացնեն տեղեկագրով մը։ Ութ ամսուան ուրիշ պայմանաժամ մըն ալ տրուած է իրարու տեղեկագրին պատասխանելու համար։ Դատական ծախքերը հաւասարապէս երկու կողմն պիտի վճարուին։ Տեղեկագիրներու տրուելէն սկսեալ ամէնէն ուշ մինչեւ մէկ տարի իրաւարարը իր վճիռը պիտի արձակէ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՀԵԾԻՒՈՎ.—Անցեալ կիրակի Նիսէն Աժաչչիօ (Քորսիքա) հասաւ Էօժէն Կրիւար որ հեծիւով աշխարհի շրջանը կատարած է, իր աշխատութեամբ ճարելով ապրուստը և ճամբու ծախքը։ Էօժէն Կրիւար 1896 մայիս 17ին կէս ֆրանքով Բարիզէն ճամբայ ելնելով գացած է Պելճիքա, Հոլանտա, Գերմանիա, Զուիցերիա, Իտալիա, Թիրոլ, Պոհեմիա, Լեհաստան, Ռուսիա, Սիպերիա, Թուրքիա, Եգիպտոս, Թունուզ և Ալժերի։ Վերջին անգամ Մարսէյլէն դարձած ճահճատենդէն հիւծած Քորսիքա ալ պտուտել յետոյ Սպանիա պիտի անցնի։

ՄԵՏԱՔՍԻ գիները նորէն բարձրացան եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին հանդիսաւոր կերպով գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները՝ իրենց Ա. թարգմաններով, Գերմանիոյ թղթատարական նախարարը, Սոֆիայի քաղաքապետութեան նախագահը, Գերմանիոյ ու Իտալիոյ ընդհ. հիւպատոսները, Ռուսիոյ ու Աւստրիոյ դեսպանատուններուն պահակ շոգենաւներէն սպաներ և հարիւր յիսուն օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներու ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանքներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, Աւստրիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէ և Իտալիոյ դեսպան Պ. Բանսա պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—«Երէկ իրիկուան Հոլանտայի դեսպան Վան տէր Սթալ Վան Բիրշիլ և Սպանիոյ դեսպան Քամփօ տի Սակրատօ մարքիզը Եըլտըզի կայս. պալատին մէջ ճաշելէ յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—«Վեհ. Սուլթանը արտօնութիւն շնորհեց որ դադարեալ Սէրվէթ լրագիրը այս օրուընէ վերստին հրատարակուի։»

ԹԵՍԱԼԻԱՆ օսմ. բանակին կողմէ պարպուած միջոցին Հանրային Պարտքի վարչութիւնը անուղղակի տուրքերէն գանձեց 20-21,000 ոսկի, ծախքերը վճարելով։

—Ձեռնջաս իշխանութիւնը որոշեց գանձել յետնեալ հասոյթները Թեսալիա գտնուած մէկ քանի ագարակներու որոնք արքունի կալուածներու կը պատկանին, նոյնպէս միջոցներ ձեռք առնել ապագային պաշտպանելու Գանձուն շահերը։ Այս մասին Խարիճիէի հետ բանակցութիւններ կատարուեցան և նկատելով որ Յունաստանի քոնթրոլի յանձնաժողովին հաշիւներուն հրատարակութեամբը հաստատուած է թէ այդ յետնեալ պարտքերու գանձումը հիմա կարելի չէ, որոշուեցաւ խնդիրը ծանուցանել օտար դեսպաններուն, պահանջելով որ օսմ. կառավարութեան այդ առնելիքները գանձուին երբ օտար կառավարութիւնները ճանչնան անոնց օրինաւորութիւնը և միանգամայն բացարձակապէս ծանուցանել Հելլէն կառավարութեան որ այդ պարտքերը վճարէ։ Այս որոշում մատուցուեցաւ Նախարարներու Խորհուրդին, որ ընդունեց զայն և արտօնեց արտաքին գործոց Նախարարութիւնը՝ անոր իրագործման հոգ տանիլ։ (Մալումաթ)

ԿՐԵՏԷ.—Թանէյիրամս կ'ըսէ թէ անցեալ օրը Գանտիայի մէջ պատահած հրդեհէն Անգլիոյ հիւպատոսարանն ալ այրեր է։ Քաղաքին մէջ այրած տուներու թիւը հարիւրէն աւելի է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան Տնօրէն Խորհուրդին նախագահ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի, որ այդ հաստատութեան գլխաւոր կազմակերպիչն եղած է ու մեծամեծ արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետզհետէ՝ ընթացիկ մատակարարութեան մէջ ալ իր գործօն մասնակցութեամբ, կայսերական գնահատման արժանացած է այս օրերս։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հրամայել որ յատուկ ամսական մը յատկացուի Նուրեան Էֆէնտիին, այդ կարեւոր պաշտօնին համար, իբրեւ Պետական Խորհուրդի անդամ ունեցած ամսականէն զատ։

ԲԱՐԻԶԻ 1900ի արուեստահանդէսին մէջ օսմ. ճիւղը պիտի գտնուի Սէնի եզերքը, Իտալիոյ ու Ամերիկայի ճիւղերուն մէջտեղը, հինգ հարիւր քառակուսի մեթրի վրայ։ Մասնագէտներ Բարիզի օսմ. դեսպանատան կը դիմեն այդ ճիւղին շինութիւնը ստանձնելու։ Մասնաւոր յայտարարութեամբ պիտի ծանուցուի մասնակցութեան եղանակը և այլն։

ԷԼԷԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍ.—Կ. Պոլսոյ մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու համար Շիրինեան էֆ.ի կողմէ ալ դիմում եղած է։ Ասկէ առաջ Պ. Ջանտէր ալ նոյն նպատակով առաջարկութիւն մը ըրած էր։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ վերատեսչութիւնը որոշեց Իւվէյի օտար ապրանքներու մաքսատան մէջ մնացած մթերանոցները տախտակէ ձեւով վերաշինել 113,000 ղրուշ ծախքով։ Այս առթիւ հրահանգ ուզեց Բ. Դուռնէն։

ՊՈՍՆԱՑԻ Սէյֆէտտին էֆ. որ Վիէննայի զինուորական վարժարանէն շրջանաւարտ եղած և Աւստրիոյ բանակին մէջ տեղակալի աստիճանով ծառայած է, Կ. Պոլիս եկած և օսմ. բանակին մէջ ընդունուիլ խնդրած ըլլալով, կայս. իրատէ մը հրամայեց որ իր ունեցած աստիճանով մուլազըմ պաշտօնավարէ Իզմիրի վաշտերուն մէջ։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ.—Պալի մէջ (Զուիցերիա) գումարուած Հրեաներու համաժողովին մէջ շնորհակալութիւն յայտնուեր է այն պաշտպանութեան համար զոր Հրեաները կը վայելեն օսմ. երկիրներու մէջ։

ԼՈՒՍԱՑՐՈՒՆ.—Ձեռնջաս իշխանութիւնը, պատասխանելով աղերսագրի մը զոր իրեն ուղղեր էր ... անուն մարդ մը մենանոր՝ խնդրած է Բերայի մէջ հանրային լուացարան մը հաստատելու, ծանոյց թէ այդ կարգի պզտիկ գործերու համար մենաշնորհի հարկ չկայ և [illegible] կրնայ առանց մենաշնորհի արտօնութիւն ստանալ։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ. —Սերուէթ քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ հացի գինը զեղչելու համար, քանի որ ալիւրի գինը հետզհետէ կ'իջնայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան քննիչ յանձնաժողովին անդամ անուանուեցաւ Մալիւմաթի խմբագիրներէն Մէհմէտ Էքրէմ պէյ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. —Ելմտական 1313 տարուան մարտէն մինչեւ փետրուարի վերջերը Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 12,398 որոնց 6174ը այր և 6224ը՝ կին։

ՀԵԼԼԷՆ պատուիրակ Պ. Սթէֆանոս սեպտ. 7ին Կ. Պոլիս պիտի գայ թրքօ-հելլէն հիւպատոսական պայմանադրութեան բանակցութիւններուն վերսկսելու համար։

ՊԷՕՅՈՒՔՏԷՐԷԻ ՀՐԴԵՀԸ. —Եգիպտացի վախճանեալ Իսմայիլ փաշայի ընտանիքէն Ճէնանը Եար և Զէյնէպ Իւլֆէթ հանըմները բազմաթիւ անկողիններ ու վերմակներ խուզի սայլով մը Պէօյիւքտէրէ ղրկեցին։ Նպաստները կը շարունակուին։ Օսմ. Պանքան հարիւր ոսկի ղրկեց։ Պէօյիւքտէրէի հրդեհին այրած շէնքերուն թիւն է 381 տուն, խանութ և այլն որոնց 27ը ապահովագրուած էին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Չորեքշաբթի գիշեր ժամը 9ին Նիկոմիդիոյ մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեցաւ, առանց վնաս մը պատճառելու։

ՊԱՀԱԿԱՆԱՒԵՐ. —Ռուս դեսպանատան պահականաւը՝ Զաբօրեց և անգլիական դեսպանատան պահականաւը՝ Իմոժէն երէկ առտու Միջերկրական ուղեւորեցան։

«ՕՐԷՆՈՔ» շոգենաւը խրած տեղէն երէկ իրիկուն ազատուեցաւ Մէսաժըրիի Կատրինօ շոգենաւին միջոցաւ։ Օրէնոք քարափին մօտեցաւ։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ մէջ գնուած շէնքերու, փողոցները լայնցնելու, սալայատակելու և պատեր շինելու ծախքին համար Քաղաքապետութիւնը կայս. Իրատէով արտօնուեցաւ քսան հազար ոսկի փոխ առնել Օսմ. Պանքայէն։

ՊԱՅԹԱՐՈՒՄ. — Բասթէօրեան աշխատանոցէն տոքթ. Տանիսի գտած շիճուկը, դաշտամուկներուն համար, Թեսալիոյ մէջ ալ պիտի գործածուի։ Զինուորական պաշտօնարանը որոշած է որ միքրոպաբանական աշխատանոցին տնօրէն տոքթ. Նիքոլ այդ շիճուկով փորձ մը կատարէ։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ համար գրուած արժէքը պիտի հաղորդուի տէրերուն, որոնք մինչեւ տասնըհինգ օր եթէ դիտողութիւն չընեն, գրուած արժէքը ընդունած պիտի նկատուին։

ԲԵՐԱՅԻ Բանակիա եկեղեցիին Թաղական Խորհուրդը որոշեց ինք կալուած կառուցանել այն շէնքերուն տեղ որոնք վար առնուեցան Մեծ փողոցը լայնցնելու համար։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ մէջ անցեալ օր Կարապետ անուն 14 տարեկան պատանի մը մակոյկով ձմերուկ տարած միջոցին, օդին սաստկութենէն մակոյկը շրջեր է։ Կարապետ ծովը ինկնալով խեղդուեր է։

ՇԻՐՔԷԹԻ շոգենաւ մը առջի իրիկունը Գուզկունճուքի նաւամատոյցին առջեւ կեցած էր և երբ ուղեւորները դուրս կ'ելլէին, Գուզկունճուքցի Բարսղամեան Թորոս դիպուածով զարնուեցաւ Արնաւուտգիւղցի Լազարի։ Երկուքն ալ ծովը ինկան, բայց ազատուեցան։

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ. —Կը փափաքի՞ք արդեօք պարզ լուսանկարի մը տեղ ունենալ ձեր պատկերը՝ մսի, հագուստի, մազերու բոլոր գոյներովը, այսինքն բուն իսկ ձեր մարմինը՝ որ շրջանակի մէջ դրուած ըլլայ այն աստիճան նմանութեամբ որ բարեկամ մը հեռուէն տեսնելով գար վազէր ձեռքերնիդ սեղմելու և պատկերի մը առջեւ գտնուելուն համոզուելով ետ դառնար։ Եթէ իրաւ կը փափագիք ասոր, դիմեցէք Նատիր լուսանկարչական աշխատանոցը՝ Բերա, Մեծ Փողոց, ուր ցուցադրուած նմոյշները կատարելապէս պիտի համոզեն զձեզ։ Արդարեւ, Նատիր լուսանկարչատան վարիչները որոնց այլ և այլ գեղարուեստական ձեռնարկները անչափ գնահատուած են հասարակութենէն, աշխատած են ամէն կերպով յաջողցնելու այս նոր ձեռնարկն ալ, և այս մասին Օսմ. Կայս. կառավարութենէն ու Ֆրանսայէն 20 տարուան մենաշնորհ ստացած ըլլալով ամէն կերպով գոհացնելու պատրաստ են փափագողները, որչափ յանձնարարութիւնները շուտ ու լաւ կատարելու, այնչափ ալ գիներու աժանութեան մասին։ Այս առթիւ պզտիկ մանրադէպ մը։ Անցեալներ՝ Բերացի երիտասարդ մը իր նշանածին պատկերը՝ կէս մէջքէն ու բնական մեծութեամբ ճիշդ միրը պատրաստուած կերպով պատրաստել կուտայ Նատիր լուսանկարչատան մէջ, որուն վարիչները պատկերին պատրաստութենէն ետքը շրջանակի մը մէջ անցընելով կը ցուցադրեն զայն լուսանկարչատան նրբանցքին մէջ։ Երիտասարդն ալ նոյն օրը պատկերը խնդրելու եկած ըլլալով, երբ նրբանցքէն ներս կը մտնէ, կը կարծէ տեսնել նշանածը՝ որ ժպտուն դէմքով իրեն կը նայի պատուհանի մը մէջէն։ Ինչպէս նախ կը շուարի նշանածը հոն տեսնելուն համար եւ ուշաբերելով կը վազէ անոր, բայց, կը գուշակէ՞ք իր զարմանքը երբ փոխանակ նշանածին՝.. անոր պատկերը միայն կը գտնէ իր առջեւ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 8 Սեպտ.

ԷՍԹԷՐՀԱԶԻԻ ՓԱԽՈՒՍՏԸ. — Ինչպէս այսօրուան մեր քաղաքական բաժնին մէջ քանի մը տողով հաղորդած ենք, վերջին քանի մը օրերը Էսթէրհազին չէ տեսնուած Բարիզի մէջ։ Ընդհանուր կարծիք մը կայ թէ փախած ըլլայ։ Շաբաթ իրիկունէն մինչեւ չորեքշաբթի գինքը տեսնող չէ եղած։ Էսթէրհազիի բնակած փողոցին մէջ գտնուող դրացիներ կ'ըսեն թէ համոզուած են նախկին գնդապետին փախած ըլլալուն։ Կոլուա կը գրէ թէ Էսթէրհազիի այն յայտարարութիւնը որով կը յայտնէր իր պորտըրօն շինած ըլլալը խոստովանելու տրամադրութիւնը, իր բարեկամներուն նշան տալ մըն էր, որպէսզի զինքը երկրէն փախցնեն։

Նորագոյն լուրերու նայելով կասկած կը յայտնուի Էսթէրհազիի փախած ըլլալուն նկատմամբ։

—Էսթէրհազիի բնակարանը պաշարուած է օրաթերթերու լրաբերներով, իր բարեկամներով և ոստիկաններով։

Չորեքշաբթի իրիկուան Բարիզի թերթերը կը հրատարակեն Տիկին Բէյլիի մէկ յայտարարութիւնը, որուն համեմատ նախկին գնդապետը իր թէ իր տունը կը գտնուի, սակայն ոչ ոք կրնայ տեսնել։ Ոչ ոք տեսած է զինքը, նոյն խօսք զինքը պաշտպանող թերթերու տեղեկաբերները։ Օռոռ լուր մը կը հրատարակէ որուն մէջ կ'ըսուի թէ կիրակի գիշեր ժամը երեքին Բաղի տը Թրամ Էսթէրհազի, տունէն դուրս ելած է։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Կառավարական շրջանակներու մէջ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութիւնը սկսելու համար ցոյց տրուած վարանումը, ազգային ուղղութիւն ունեցող թերթերու մէջ մեծ ոգեւորութիւն առաջ բերած է, որոնք կ'ըսեն թէ «կառավարութիւնը չի յանդգնիր վերաքննութեան սկսելու, և թէ նախարարութիւնը պատերազմէն կը վախնայ։»

—Ժուռնալ տը Բրիւքսէլին մէջ կ'առաջարկէ հրապարակային վերաքննութիւն մը և կ'աւելցնէ թէ միայն խարդախութեան մը վրայ չէ խնդիրը, այլ թէ Պ. Քավէնեաք երեւան հանած է երեք խարդախուած գրութիւններ։ Քանի որ Շվարցքոբէնի Բանիցցարտիի ուղղած գրութիւնը կեղծ է, ուրեմն կեղծ է նաեւ Բանիցցարտիի իրը այդ գրութեան պատասխան գրուած գիրը։

—Էքօ տը Բարի լուր մը հրատարակած էր յայտնելով թէ Պ. Պրիսոն համոզուած է Տրէյֆիւսի մեղապարտութեան։ Օռոռ կը հերքէ այս լուրը, ըսելով թէ նախարարապետը այդ տեսակ յայտարարութիւն մը չէ ըրած։

—Բարիզի թերթերը այն կարծիքը կը յայտնեն որ սեպտ. 6ին գումարուած նախարարական խորհուրդը գլխաւորաբար Տրէյֆիւսի խնդրով զբաղած էր։ Ֆիկարօ կը կարծէ թէ նոյն գումարման մէջ նախարարները սկզբունքով ընդունած են Տրէյֆիւսի դատին նորէն քննուիլը և թէ դատական նախարարին յանձնարարած են որ խնդրին սկզբնաւորութեան օրինական ընթացք մը տայ։

—Մաթէն լուր մը կը հրատարակէ, ուրկէ կը տեղեկացուի թէ Հանրիի յայտնութիւններէն վերջ կատարուած քննութիւններէ երեւան ելած է թէ սպայակոյտի մէջէն բազմաթիւ սպաներ յանցաւոր են։ Այս մասին պատերազմական նախարար Զիւրլինտէն սեպտ. 6ի նախարարական խորհուրդին մէջ յայտնութիւններ ըրած է։ Ասկէ զատ Մաթէն կը գրէ թէ պատերազմական նախարարը առաջարկած է բարեփոխումներ մտցնել պատերազմական նախարարութեան տեղեկութեանց գիւանին կազմակերպութեանը մէջ։

ՑՈՒՑՈՒՄ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Քանի մը հանրապետական և ազգային երեսփոխաններ Բարիզ հասած են իրենց ուղղութեան պատկանող Բօթէ, Ժուռ, Լիպր Բառօլ թերթերուն հետ Խորհրդարանի գումարման մասին աշխատելու համար։ Այս երեսփոխանները իրենց տեսակցութիւններուն մէջ կը յայտնեն թէ ներկայ տագնապի միջոցին Խորհրդարանի գումարումը անհրաժեշտ է։ Քանի մը պահպանողական երեսփոխաններ ալ միացած են ասոնց։ Խորհրդարանը ի նիստ գումարելու համար եղած բոլոր փորձերը չեն կրնար որ արդիւնք մը ունենան, որովհետեւ ասոր համար երկու ժողովներու բացարձակ մեծամասնութիւնը անհրաժեշտ է, ինչ որ առ այժմ կարելի չենթադրուիր։

Բօթէ անդրդուելի կը մնայ իր այն գաղափարին վրայ թէ Տրէյֆիւսի դատին հրապարակային վերաքննութիւնը անպատճառ պատերազմ յառաջ պիտի բերէ, և կը յարէ թէ «հրապարակային վերաքննութեան մը առթիւ Քազիմիր-Բէրիէ, Պիյօ, Հանոթօ, Տիւբիւի պիտի կրնա՞ն Տրէյֆիւսը անպարտ հռչակել։ Եթէ ասոնք ամէնքն ալ բուն իրենց բոլոր գլուխներովը, պատճառ պիտի ըլլան 4 միլիոն գերմանացի զինուորներու փրանսական սահմանագլխին վրայ երեւալուն։»

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴՐԻՆ ԱՌԹԻՒ ՄԵՆԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լիպր Բառօլի աշխատակիցներէն Մանիօ Խորհրդարանի փոխ-նախագահ Թրառիէօյին մենամարտ առաջարկած է։

—Նմանապէս Միլվուա երեսփոխանը (Կոլուայի աշխատակիցներէն) ծանօթ գրագէտ Օքթավ Միրպոյին մենամարտ առաջարկած է, որովհետեւ այս վերջինը յօդուած մը գրած էր որուն մէջ կը պախարակէր Տրէյֆիւսի խնդրին առթիւ ժողովուրդին մէջ յուզում յառաջ բերողները։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հանրապետական Սալմերոն Խորհրդարանին մէջ կը յայտնէ որ Սակաստայի նախարարութիւնը պատճառ եղած է Մ. Նահանգներու հետ պատերազմ ծագելուն, հաշտութեան այս տեսակ եղելի մը և թէ հակառակ վարուած է սահմանադրական օրէնքներուն, ու կ'առաջարկէ նոյն նախարարութիւնը պատասխանատուութեան ենթարկել։ Ասոր վրայ նախարարապետ Սակաստա կը պահանջէ նիստին գաղտնի ըլլալը, զոր նախագահը կը մերժէ։ Այս որոշման վրայ հանրապետականները և պահպանողականներէն մաս մը կը բողոքեն, որուն հետեւանքով մեծ աղմուկ և խառնաշփոթութիւն կը ծագի Խորհրդարանին մէջ։ Խորհրդարանի բարապանները ունկնդիրներու նստարաններուն վրայ գտնուողները կը ստիպեն սրահէն հեռանալ։

—Հանրապետական երեսփոխանները Խորհրդարանին մէջ պիտի պահանջեն որ հաշտութեան բանակցութիւններու համար կազմուելիք օրէնքներու նկատմամբ տեղի ունենալիք նիստերը, պէտք է հրապարակաւ կատարուին։ Եթէ իրենց այս պահանջը չընդունուի, Խորհրդարանի նիստերուն չպիտի մասնակցին։

—Զօրավար Վէյլէր յայտարարած է թէ Քուպայի մէջ տեղի ունեցած սխալները ոչ թէ բանակին պէտք է վերագրել, այլ կառավարութեան, որովհետեւ կառավարութիւնը առանց օգնութեան ձգած էր Քուպայի բանակը։

Ցեռայ պէտք էր որ Սէրվէրայի տորմիղը Քանարեան կղզիները մնար։ Սանթիակոյի անկման պատասխանատուութիւնը ոչ թէ զօրավար Թորալի, այլ կառավարութեան վրայ կը ծանրանայ։ Զօրավար Վէյլէր դէմ կը խօսի Ծերակուտական Սիլվելայի, որ զօրավարներու վարմունքը քննադատած է։ Սիլվելա պատասխանելով կ'ըսէ թէ ըրած է այդ բանը որովհետեւ զօրավարները չկրցան կրակի առջեւ զինուորներուն ուղղութիւն տալ։ Սիլվելայի այս յայտարարութեան վրայ Վէյլէր, Բոլաւիէ և ուրիշ զօրավարներ կը բողոքեն։ Սիլվելա կը պատասխանէ թէ ինքը զօրավարներէն չի վախնար։

—Լինարէս զօրավարը [illegible] նաւով մը, որուն մէջ հայրենիք դարձող Սպանիացի զինուորներ կը գտնուէին Սանթանտէր հասաւ։

—Քուպայէն Քորունա հասնող Սպանիացի սպայ մը յայտարարած է թէ այն տեղի պաշտպանները իրենց զէնքերը վար չպիտի դնեն, մինչեւ որ ապրելու համար պէտք եղածին չափ սնունդ չունենան։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

Բեռնի Նահանգային ժողովը որոշեց Զարին առաջարկին համար իր մաղթանքները մատուցանել։ Ընդդիմադիր քանի մը թերթերու ըսածին հակառակ թէ Մուրավիէվի խաղաղութեան առաջարկի պաշտօնական թուղթը Վատիկան չէ հասած, կը յայտնուի թէ այդ գրութիւնը Պապին ձեռքը հասած է ուրիշ գրութեան մը հետ, որուն մէջ Պապին համար խիստ շահեկան կէտեր կային։ Պապը ուղղակի պատասխանած է Զարին առաջարկին։

Բարիզի թերթերէն, 7 սեպտ.

ԽԱՐԹՈՒՄԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Խարթումի գրաւման վրայ առնուած նոր տեղեկութիւններու նայելով, կիրակի առտու եգիպտական ու անգլիական դրօշները մեծ հանդէսով պարզուեցան Խարթումի պալատին պատերուն վրայ։ Զօրավար Կորտոնի համար հոգեհանգիստ կատարուեցաւ զօրքերու ներկայութեան։

—Հէտէնտաօրքերը, Խարթումի Խալիֆը 3 մղոն տեղ հալածելէ յետոյ, ստուգեցին թէ 15 մղոնի չափ Նեղոսի եզերքէն ի վեր երթալով դէպի արեւմուտք գացեր է Քորտոֆանի ուղղութեամբ։ Հէտէնտաօրքերը չեն կրցեր աւելի առաջ երթալ, որովհետեւ ձիերը 48 ժամ քալած էին առանց կենալու։ Քիչնըր փաշա ուղտ հեծած բռնիկներէն զօրախումբեր կը կազմէ, հալածումը շարունակելու։

—Անգլիացի վիրաւորեալներուն վիճակը գոհացուցիչ է. շոգենաւակներով Աթպարա ղրկուեցան։

—Մօրնինկ Բօսթի Գահիրէի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Քիչնըր փաշա ու բարձրաստիճան սպաները մօտերս Գահիրէ պիտի երթան, խորհրդակցելու համար որ Խարթումի շրջակայքը պէտք է չարունակել թէ ոչ։ Եթէ որոշուի, արշաւանքը անմիջապէս պիտի կատարուի։

—Անգլիոյ մէջ այժմ կը խորհին Քիչնըր փաշայի և Քօլին Քէփփէլ նաւային գնդապետին ըլլալիք վարձատրութիւններուն վրայ։ Ըսուած է որ Քիչնըր փաշա երբ Լոնտոն երթայ, ընդունուի քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ ու, ըստ սովորութեան, ոսկեղէն արկղիկի մը մէջ իրեն պիտի յանձնեն Լոնտոնի քաղաքացիութեան վկայագիրը։ Կ'ըսուի թէ ազնուականութեան տիտղոսի պիտի բարձրանայ։ Քիչնըր փաշա 47 տարեկան է և 27 տարիէ ի վեր զինուորական ծառայութեան մէջ կը գտնուի։ Գնդապետ Քիչնըրի որդին է։ 1882ին եգիպտական ծառայութեան մէջ մտաւ բանակին վերակազմութեան համար։ Երեք տարի յետոյ Անգլիա գնաց. քիչ մը վերջը նորէն Եգիպտոս դարձաւ և մինչեւ ցարդ հոն է, ուր զինուորական տեսակէտով երկրախուզութիւններ կատարած է։ Բաղնիքի և Ս. Միքայէլ ու Ս. Գէորգ պատուանշաններու հրամանատարի աստիճանը ունի։

—Նաւային գնդապետ Քէփփէլ 36 տարեկան է։ 1875էն ի վեր զինուորական ծառայութեան մէջ մտած է և երկար ատեն պաշտօնավարած Նեղոսի վրայ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Լոնտոնի լրագիրներուն մէջ սա կէս պաշտօնական գեկոյցը հրատարակուած է.

«Չինաց գործերուն համար Անգլիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութիւնը կատարեալ է։ Անգլիա կը ճանչնայ Ռուսիոյ ազդեցութիւնը Մանչուրիայի մէջ։ Ռուսիա իր կողմէ յանձն կ'առնէ չընդդիմանալ Անգլիոյ պահանջումներուն։ Ռուսիա պիտի հաւանի որ Հանկ-Քոնկի ու Շանկայի պանքան Նիւ-Շուանկի երկաթուղիին շինութեան համար փոխատուութիւն ընէ։ Բէքինէն Հանկ Քոնկ շինուելիք երկաթուղիին պայմանադրութեան այն յօդուածը որով անհամաձայնութեան պարագայի համար իրաւարարութիւն կը տրամադրէ, ջնջուած է։ Անգլիա բնաւ պիտի չընդդիմանայ այդ գիծին ռուսական, փրանսացի ու պելճիքացի դրամատէրներու կողմէ շինուելուն։ Ռուսիա կը ճանչնայ Անգլիոյ ազդեցութեան շրջանակը Եանկ Ցէի հովտին վրայ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Լոնտոնի թերթերուն մէջ սա կէս-պաշտօնական գեկոյցը հրատարակուած է անգլօ-գերման համաձայնութեան մը լուրերուն համար.

«Ափրիկեան գործերուն համար Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեր է որով Բորթուկալ կը պարտաւորուի փոխատուութիւն մը ընել վճարելու այն հատուցումը որուն դատապարտուած էր Զուիցերիոյ իրաւարարական վճռով։ Այդ պարագային Տէլակոայի երկաթուղիներուն քօնթրոլը Բորթուկալի պիտի յանձնուի։ Պ. Սէսիլ Ռոտս արդէն սկսած է բանակցիլ երկաթէ գիծ մը գնելու։ Որոշում մը տրուած է բաժնելու Տակոմայի երկիրը, որ կը գտնուի Ոսկեայ Ծովեզերքի և Թոկոլանտի միջեւ։ Վոլթա գետը սահմանագլուխ պիտի ըլլայ։»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. —Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ Աֆրիտներու մէջ նորէն յուզման նշաններ կ'երեւան։ Դժգոհութիւնները մասամբ արդիւնք են Անգլիոյ կառավարութեան ընթացքին որով դեռ չէ կատարած իր խոստումները։ Ցեղերէն մէկը որոշեր է զինակից չըլլալ, մինչեւ որ կառավարութիւնը շնորհէ իրենց նպաստը և այլ տուրքը չզեղչէ։ Այս ցեղը որոշեր է հունձքի եղանակէն յետոյ թշնամութիւնները վերսկսիլ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Տրէյֆիւսի Խնդիրը

ԲԱՐԻԶ, 9 սեպտ. — Պատերազմական նախարար զօրավար Զիւրլինտէն մէկ քանի օր ալ պիտի պահէ Տրէյֆիւսի դատին թուղթերը, զորս կը քննէ։

Անգլիա և Ռուսիա

ԼՈՆՏՈՆ. — Չինաց խնդրին առթիւ, Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութեան մը համար կատարուած բանակցութիւնները հետզհետէ գոհացուցիչ հանգամանք մը կը ստանան։

Սպանիա և Ամերիկա

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ Խորհրդարանին ընթացքէն այնպէս կ'երեւայ թէ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է։ Կառավարութիւնը մտադիր է Խորհրդարանին նիստերը դադրեցնելու։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Զինաթափութիւնը

ԲԱՐԻԶ. —Կոլուա կ'ըսէ թէ փրանսական կառավարութիւնը գոհացուցիչ բացատրութիւններ ստացեր է Մուրավիէվ կոմսէն, զինաթափութեան առաջարկին նկատմամբ։

Բիքառ-Լըբլուայի Գործը

ԲԱՐԻԶ, 9 սեպտ. —Պատժական դատարանը երկուշաբթի պիտի զբաղի Պ. Լըբլուայի աղերսագրով, որով գնդապետ Բիքառի ժամանակաւոր արձակումը խնդրած է։ Կը կարծուի թէ բուն իսկ դատը, որ սեպտ. 21ին տեղի պիտի ունենայ, յետաձգուի։

Սպանիա և Ամերիկա

ՄԱՏՐԻՏ.—Ծերակոյտին ու Երեսփ. ժողովին մէջ վիճաբանութիւնները կը շարունակուին բուռն յուզման մէջ։ Կառավարութիւնը յայտարարեց թէ պատերազմին համար վիճաբանելու պատրաստ է, բայց հաշտութեան բրոթոքոլին նկատմամբ ոեւ է վիճաբանութիւն կը մերժէ, որովհետեւ որոշուած պայմաններուն համար փոփոխութիւններ չի կրնար ընդունիլ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Պ. Կրէյ անդամ կարգեցաւ Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին։

Տրէյֆիւսի Խնդիրը

ԲԱՐԻԶ.—Զօրավար Զիւրլինտէն աշնան մանեւրներէն վերադառնալէն ետքը որոշում պիտի տայ Տրէյֆիւսի խնդրին համար։

—Օտար լրագիրներէն քաղուած կարծեցեալ լուրերուն վերջ մը տալու համար, Հավաս արտօնուեցաւ յայտարարել թէ Տրէյֆիւսի խնդրին համար ոեւ է օտար տէրութեան կողմէ զեկոյց մը կամ դիմում մը չէ եղած փրանսական կառավարութեան։

Հոլանտայի Թագուհին

ԼԱՀԷՅ. —Հոլանտայի թագուհին կէսօրին Լահէյ հասաւ։ Կրօնական արարողութիւն կատարուեցաւ։ Ժողովուրդի ստուար բազմութիւն մը կար. քաղաքը չքնաղապէս զարդարուած էր։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ Վիլհէլմին թագուհիին։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Եւրոպական հեռագիրները ընդհանուր թուղթերու մասին պզտիկ անկումներ կը նշանակեն, իսկ հանքային թուղթերու համար բարձրացում։

Բարիզի Սակարանին մէջ.—Օսմ. Քօնսոլիտէ 23 ղրուշ, Երկաթուղի 109½ ֆր. Պանք Օթոման 552 ֆրանք։

Լոնտոնի Սակարանին մէջ.—Օսմ. Քօնսոլիտէ 22.81։

Այս առաւօտ Ղալաթիոյ Սակարանը բացուեցաւ Քօնս. 24 ղրշ. 19 փարայ և Երկաթուղին 108½ ֆրանք։ Քիչ մը վերջը գիները սկսան բարձրանալ, այնպէս որ Քօնսօլիտէն ելաւ 24 ղրշ. 22 փր. և Երկաթուղին 109։

Սակարանը հանդարտ է այսօր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	19
Ամէնէն բարձր գին	»	24	25½
Ամէնէն վար գին	»	24	18½
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	108	50
Ամէնէն բարձր գին	»	109	12
Ամէնէն վար գին	»	108	25

ԲԱՑՈՒՄ 29 Օգոստոս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	19
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	87
Օսմանիյէ		412	—
Ռէժի		285	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քաէտի ժէնէրալ Օթօմ.		9	15
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	24
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		735	—
» ժուիսանս		220	—
» պարտաթ.	Ֆր.	498	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	468	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	70
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէլ. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Բոլ Էմբէրիալ	»	80	10
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէթալիք	»	98	—
Ռուսալի Ոսկեդրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	16
» » » չէք	»	110	0,
Բարիզ » »	Ֆր.	23	07½
» » » չէք	»	22	85½
Պէրլին անտոլոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	91¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Սեպտ.

Օսմ. Քօնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	23	97
Դ.) բաց.	»	22	78
) գոց.	»	22	75
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	—
Այտըն երկաթուղի	»	12	25
Եգիպտական Միացեալ	»	109	75
Անգլ. Քօնսոլիտէ		110	06
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	32	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	25
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	500
Դրամազեղչ	»	2	½

ՎԻԷՆՆԱ, 9 Սեպտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	65
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	59	20
Օսմ. Ռէժի	»	131	50

ԲԱՐԻԶ, 9 Սեպտ.

Օսմ. Քօնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	-
) գոց.	»	23	—
» » » Բ.	»	47	95
» » » Գ.	»	26	95
Օսմանիէ	»	412	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմ. Ռէժի	»	285	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	552	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	103	22
Քաէտի Լիոնէ	»	877	—
Պանք տը Բարի	»	——	
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	—
Սպանիական արտաքին	»	41	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	50
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 9 Սեպտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	Մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	113	10
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	400

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ վարժարանս կը բացուի սեպտ. 3ին. իսկ դասախօսութիւնք կը սկսին նոյն ամսոյն 7ին։

Վարժարանս կը բաղկանայ 8 դասակարգէ և կ'աւանդուին Հայերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն և Տաճկերէն լեզուներն և միջնակարգ վարժարանաց յատուկ գիտութիւնք։

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն՝ բացի Մխիթարեան վարդապետներէն, նաեւ արտաքին գովելի և այլ ուսուցիչներ։

Ուսումնական գիտութեանց և գաղղ. լեզուի համար վարժարանս ունի վկայեալ (diplômé) ուսուցիչներ։

Վարժարանս կ'ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթօշակ և արտաքին աշակերտներ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմելու է վարչութեան ամէն օր մինչեւ կէսօր։

4—5 Վարչութիւն վարժարանի
124 Բանկալթի

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԴՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱԼԵՆՑ

20 Զահիրէճիլէր Եօքուշու, Կ. Պոլիս 20

Պալենց Դրատունս Դպրոցական այս նոր տարեշրջանի առթիւ պատիւ ունի յայտարարել թէ դպրոցական ամէն տեսակ լաւագոյն դասագրքեր պատրաստ ունի իր ի պահ մթերանոցին մէջ։ Յանձնարարութիւններ կը կատարէ փութով և ամենայն ճշդութեամբ։ Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի։

Դրատունս 1898-99 տարւոյ գրացուցակը նոր լոյս տեսած է. փափաքողներու ձրի կը տրուի։

Դրատունս կողմէ հրատարակուած հետեւեալ դասագիրքերը ջերմապէս կը յանձնարարուին։

1 Գործն. Քերականութիւն արդի աշխարհաբարի. Ա. գիրք. Զ. Տօնէլեան — Գին 3 ղրշ.

2. Նոր Քերականութիւն հայ. գրաբար լեզուի, սրբագրուած. — Ս. Գաբամաճեան, գին 7 ղրշ.

3. Աշխարհաբար գործն. Քերականութիւն. — Ա. Կ. Պէտիկեան. Ա. շրջան 2 ղրշ. — Բ. շրջան 2 ուկէս. — Գ. շրջան 4 ղրշ.

4. Նոր Ծաղկաքաղ աշխարհաբար. — Ս. Գաբամաճեան, գին 4։

5. Թուաբանութիւն համառօտ. — Ենովք Թէյեան, գին 3 ղրշ. — Նոյնին ընդարձակը 6 ղրշ.

6. Նախաշաւիղ բնագիտական եւ բնապատմական գիտութեանց. — Ենովք Թէյեան, Տարր. դասընթացք 5 ղրշ. միջին դասընթացք 6 ղրշ.

7. Թուաբանութիւն մտաւոր եւ գրաւոր. — Գ. Գալփաքեան. Տարր. դասընթացք (ա. տիպ) 4 ղրշ. — միջին դասընթացք (բ. տիպ) 6 ղրշ. և բարձր դասընթացք 10 ղրշ.

8 Ընթացք ի գրոց բարբառ. — Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. Ա. տարի 5 ղրշ. — Բ. տարի 7 ուկէս ղրշ.

9. Բառագիտութիւն. —Եղիշէ Ծ. վրդ. Դուրեան. գին 3 ղրշ.

10. Նոր փնջակ. գրքոյկ ընթերցանութեան ճարտասանութեան. — Հատը 1 ղրշ. հարիւրը անզեղչ 60 ղրշ.

129 1—10

ԱԶԳ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ընկերութիւնը Նուագուրդով ծախու կը հանէ կարգ մը հին նիւթեր, այսինքն հին երկաթի ձողեր, հին երկաթի կառքներ ([illegible]), հին անիւի արգելակներ, հին անիւի շրջանակներ, հին սռնակներ, հին զինկոներ, հին ձիու պայտեր և հին զսպանակներ որոնք ընկերութեան Պէշիկթաշի, Աքսերայի և Շիշլիի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին։ Անոնք որ կ'ուզեն գնել, կրնան այդ տեղերը դիմել և քննել առարկաները։ Նուագուրդը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի, 2/14 Սեպտ. առաւօտեան ժամ 2ին, (Ք. Ե.) Ընկերութեան կեդրոնը՝ Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց։

Նուագուրդին մասնակցելու ամէն փափաքող պէտք է հինգ ոսկի աւանդ ձգէ ընկերութեան։

26/7 Սեպտ. 98 2—5

* * *

Ընկերութիւնը ծախու կը հանէ բաւական թուով ձիեր որոնք այլ եւս օգտակար չեն կրնար ըլլալ իրեն։ Անոնք որ կը փափաքին գնել այդ ձիերէն, թող հաճին ի մէկ Թրամվէյներու մթերանոցի պետերուն, Շիշլի կամ Աք-Սէրայ, քննեն ձիերը և սակարկեն մթերանոցի պետերուն հետ։

Վաճառումները կանխիկ պիտի ըլլան։

24/5 սեպտ. 98 4—5

Ընդհ. տնօրէնութիւն

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՀԻՒՍԷՅԻՆԶԱՏԷ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամանտօթ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զահիրէճիլէր եօքուշու Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսնիքի համար ծաղկուէտ կըրլանդներ, փունջեր, ձեռնոցներ, ևն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։ 130

SIROP DE RAIFORT

Կրիմօ և ընկ. Եոտաւոր Ռէֆօռի օշարակին 35 տարուան յաջողութիւնները, առիթ տուած են նմանցնողներու որ կը բաւականանան քիչ մը եոտ աւելցնելով հակալնդախտական օշարակին. այսպիսի խառնուրդ մը չկրնար այդ լաւ դեղին տեղը բռնել, որ բուսականացած եոտ կը պարունակէ միայն և որ բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի թոքերու և աւշային կազմուածքներու անուրանալի պարագաներու մէջ։

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քոլայի, քոքայի, քինայի, պէփթոնի բաղադրութիւն մ'է այս, շաքարահամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։

Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 10—26

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատուն ցաւած ակռաներն առանց ցաւի կը լեցնեն. ցաւոտ ակռաները [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, հաստ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] տուփէ, [illegible], և [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ց. Գ. Ամերկ. սով. համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէսօր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, թիւ 1 [illegible]։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895ի հասոյթք	25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՈՐ ՌԻԲԲԷՆ

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փտեցնելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է անասնաբոյժերու և անասնաբոյծերու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դոռնալը, ցուռկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.
Վեցուկէս ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 7—52

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսֆորէն եկող ուղեւորներ

10 45 Ռ. Ա. Գվզ. Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. ՕրԹ. Պէշիք.
11 — Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գզկ.
11 — Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք.
11 30 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
11 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Քրճ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Պօյճ. Ռ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք.
12 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ռ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. Պշք.
12 25 Պէյք. Բշպճ. Ենք. Զպզ. Գնլճ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Զնկք. Պէյլ. Գզկ. ՊշքԹ.
1 — Ա. Հիս. Գանտ. Արն. Գրչ. ՕրԹ. ՊշքԹ.
1 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.
1 45 Եէնմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ռ. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. ՕրԹ. Պշք.
2 30 Ենմ. Մզպ Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Զպքլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իւս.
3 — Ռ. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. ՕրԹ. Պշկ.
3 45 Ենմ. Մզպ. Պօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Զէնկ. Պէյ. Գզկ. Պշ.
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. ԻսԹ. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արվ. Գրչ. ՕրԹ. Պշկ.
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. ՕրԹ. Պշք.
7 — Ենմ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, Ենք, Մրկ, Ռ, Հս, Պէպ, Արնվք, Գրչ. Պէյլ. ՕրԹ. Պշք,
7 20 Պէյզ, Բշպ. Ենք, Գնլճ. Մրկ, Ռ, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնք, Պէյլ, ՕրԹք, Գզկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ռ, Գվ, Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 15 Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թպր, Ենք. ՍԹՆ. Միր. Ռ. Հիս. Պէպ. Արնվ. ՕրԹ. Պշք.
10 15 Ենմ, Մէզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք Ենք. Պէշկ.
10 35 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հս Պէպ, Արվ, Գրչ. ՕրԹ, Պշկ.
10 45 Ենմ. Մզպ, Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Զնք. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
11 — Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Պէպ, Արնվ. Պշք.
11 40 Պէպ. Արնվ. ՕրԹ. Պշք.

Կամուրջէն Վոսֆոր մեկնող ուղեւորներ

12 — Պշք. ՕրԹ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հիս. Մրկ. Ենք. Պէյք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Եէնմ.
1 — Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արվք, Պէպ. Ռ. Հս. Պօյճ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ռ. Ա. Գվզ.
1 15 Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպզ, Բշպ. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզ. Ենմ.
2 — Պշկ. ՕրԹ. Գրչ. Արնվ. Պէպ. Ռ. Հիս. Մրկ. ՍԹՆ, Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
2 35 Իսկ. Գզկ. Պէյլ, Զնկ, Վնք, Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Ենմ.
3 — Պէք. ՕրԹ. Արն. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Եէնիմահալլէ
3 40 Գապ. Պշկ. Գզկ. ՕրԹ, Պէյլ, Զնկ. Արվ, Գնտ Ա. Ռ, Հս, Գնլ, Մրկ. Ենք. Բշպ, Պրզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
4 30 Պշկ, ՕրԹ, Գրչ. Արն. Պէպ. Ռ, Հ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ, Պէօյք, Մզպ, Ենմ,
5 — ԳպԹ. Պշկ. Գզկ, ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Վնք, Գնտ. Ա. Ռ. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյզ,
6 — Գապ. Պշկ, ՕրԹ, Արվ. Պէպ. Ա. Ռ. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ռ. Ա. Գվզ.
7 — Պշ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ռ. Հ. Պօյճ Ենք. Պէյքզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
7 45 Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Պէպէք
8 30 Պշկ. ՕրԹ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 15 Պշք, ՕրԹ. Պէյլ, Արվ. Ռ. Հս. Պօյճ, Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.
10 5 Պէշ. Գզկ, Պէյլ. Զնկ, Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ, Զպք, Բշպ. Պրզ. Մզպ. Ռ. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. ՕրԹ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հս. Պօյճ. Մրկ, ԻսԹ Ենք, Թրպ. Քրճ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ,
10 50 Գապ. Պշկ. ՕրԹ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ռ. Հսք. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պրզ. Պէպէքէն Ենմ. գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 ՊշկԹ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ռ. Հս. Մրկ. ՍԹէն. Ենք. Թրպ. Պէօյ Մզպ. Եէնիմահալլէ
11 10 ՊշքԹ. Գզկճ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Վնք. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշք. ՕրԹ. Գրչ. Արնվ. Պէպ. Ենք. Թրպ. Պէյք.

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկն.	
ժ.	վ.		ժ.	վ.
12	20	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	11	16
1	6	» Աք Պունար »	10	32
1	48	» Ալբիւ Քէօյ »	9	58
2	34	» Պէյլիք Ախուր »	9	4
3	44	» Սարքէօյ »	8	2
4	38	» Պիչէր »	7	—
5	20	» Սաարլէր »	6	18
5	58	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	48
6	50	» Բօլաթլը »	5	—
8	10	» Մալը Քէօյ »	3	35
9	10	» Սինճան Քէօյ »	2	27
10	—	ժմն. Էնկիւրիւ մկն.	1	35
իրկն.			առտ.	

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՉԷԻ ԳԻԾ
ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ծիւղաւորումին մէջ կառք կը փոխեն բոլոր թռէնները բաց ի թիւ 522 և 525էն՝ որոնք ուղղակի կուգան

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 522 Իրիկն.		Թ. 524 Իրիկն.	
	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Քարաքէօյ մկն.	6	10	7	40
Հայտար Բաշա »	6	45	8	17
Գըզըլ Թօփրագ »	6	52	8	26
Ծիւղաւորում »	6	57	8	33
Ֆէնէր Պահճէ ժմն.	7	4	8	40

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 523 Իրիկն.		Թ. 525 Իրիկն.	
	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Ֆէնէր Պահճէ մկն.	7	50	10	20
Ծիւղաւորում »	8	1	10	30
Գըզըլ Թօփրագ »	8	5	10	34
Հայտար Բաշա »	8	20	11	5
Քարաքէօյ ժմն.	8	45	11	30

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Առտու		Թ. 32[illegible] խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Առտ.		Թ. 325 խառն Իրկն.	
ժ.	վ.	ժ.	վ.		ժ.	վ.	ժ.	վ.
1	5	11	40	մկն. Ալաեունտ ժմն.	12	30	11	5
1	25	12	—	ժմն. Քէօթահեա մկն.	12	10	10	45

LONDON & LANCASHIRE
FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ [illegible]
Հիւսէյն խան, Թիւ 2—3, Վալիտէ ճատտէ, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ՚է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՕՏՈՐ ՍԹԻՖԱՆՈՒ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յ՚Եւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ՚Իթալիէն. 1, 3, րը Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է ի վեր

Ապահովագրեալներու վճռ. 1 Միլ.—	123,000000
1895ի [illegible]	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Աւանդ եւ անշարժ կալ. յ՚Եւրոպա	40,00000
Զուտ ելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլ.—	141,00000

[illegible]

Ճանապարհներու քարդմամբ և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համ[ար] դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՌԻ. ՀԱՐԻԹՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա [illegible] խան, Ղալաթիա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Արեւելքի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրջինիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ալմինիան	10500	Էճիբշիան	3500
Բէսարիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արաբիան	3500
Գոլոմպիան	8000	ԱԹէնիան	2500
Ծորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանագրը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Եշ. 5/6 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Եք. 26/7 Սեվաստոպոլին սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 27/8 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Շբ. 29/10 Ինէպօլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլլի և Պաթումի միջեւ [illegible] բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Սեպտ. 13 Սեւաստոպոլ Մարսիլիայէն։
» 19 Մինչեւ Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Սեպտ. 14 Սեւաստոպոլ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռոսիսք։
» 20 Մինչեւ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան [illegible], ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, [illegible], Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէլպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըընի	1500
Փարիսթիս	2500	Եիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ Ե ԸՆԿ.
Ուիթթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՆԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 — Պէշիք	6 15	— —	7 — Գզկ.
11 30 Վոսփ.	6 50 Պէշիկ.	11 30	7 40 Պշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գզ. Գպ.	3 5	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 15 ՊէշքԹ.	6 20 Պէպ.	11 45	7 5 Պշք.
12 —	6 50 ՊշքԹ.	12 20	7 40 Պշք.
12 40	8 ՊշքԹ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէպէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ՆԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի ուր.է
10 10 » » անոր Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ՔԱՆԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն ԳպԹ. Իւսկիւտար

Ծան.—Ցոյց միջապատ եղած առեն շոգենաւք [illegible] գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ ու Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտինօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ծիրիօ	1735
Արիօսդօ	2877	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միբատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասսիօ	18 2	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Գօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրարօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էգադօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Ծիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Բինա[illegible]	1663	Ելտօ	1850
Դիիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, նաւապետ Բօքս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսդըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 31ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (25)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆԵՐԸ

Պլէռօ, որ դրանը դուրսը կ՚սպասէր, խոլոյն ներս մտաւ։

Լէօնթին գլուխը վեր առաւ. Նայուածքը սոսկալի էր։

—Պարո՛ն, ըսաւ խնդրուկ ձայնով մը, մատը չարաշուք „գրուածին" վրայ դնելով, կարդացի՞ք զայս, կարդացի՞ք։

—Այո՛, կարդացի, պատասխանեց։

—Ուրեմն երկու Տը Բրէսլ մարքի՞զ կայ։

—Ես մէկ հատ մը միայն կը ճանչնամ։

—Եւ սա որ անցեալ շաբթու ամուսնացե՞ր է, գոչեց։

—Մեր ճանչցածն է, պատասխանեց Պլէռօ տխուր կերպով մը։

Լէօնթին մէկէն ցատկեց, և ձգտած ու մեռելի պէս տժգոյն, երկու քայլ առաւ դողալով.

—Անհնարի՛ն է, սուտ կը խօսի՛ք։

Յետոյ գլուխը ձեռներուն մէջ սեղմելով,

—Ձեր հասկնա՞ր... մըմնջեց։

Պլէռօ լուռ կը կենար. Թերեւս առաջին անգամն էր որ սաստիկ շփոթած կ՚երեւար այդ ճարպի՛կ մարդը։

—Ո՛չ, ո՛չ, անհնարի՛ն է, անմի՛տ մարդ., շարունակեց Լէօնթին վայրկեան մ՚ետքը. Ֆրանսական օրէնքը թող չտար երկու կին առնել...։ Գաղափարներս կը շփոթին, սիրտս կը ճմլի, ո՛հ, Աստուա՛ծ իմ։

Բայց ըսէք ինձի թէ այս լրագիրը խաբուա՛ծ է, կը սխալի՛, սո՛ւտ կը խօսի, շարունակեց խօսքը Պլէռօի ուղղելով։ Դուք չըսի՞ք ինձի թէ Կոնթրան Անգլիա գացած է։

—Այո՛, բայց սուտ ըսի անոր հրամանովը։ Մարքիզը մեկնած չէ Փարիզէն։

—Եւ մայրը, Լոնտրայի մէջ հիւա՛նդ։

—Ան ալ սուտ էր։

—Ի՞նչ կը նշանակեն այս ամէնը, Աստուա՛ծ իմ. գլուխս կ՚այրի, կրակ կայ մէջը...։ Ո՞ւր եմ... ո՞ւր եմ...։

—Դուք Լը-Ռօշի մէջ էք, եւ ալ ձեր քովն եմ ձեզի օգնելու, մխիթարելու, պաշտպանելու համար...։

—Դո՛ւք, դո՛ւք, զիս պաշտպանէ՛ք... որո՞ւ դէմ։ Ես ամուսի՛ն ունիմ, Կոնթրա՛նն ունիմ. պարո՛ն, ես Տը Բրէսլ մարքիզուհի՛ն եմ։

Խե՛ղճ կինը վայրկեան մը կը մոռնար լրագրին յօդուածը։

Պլէռօ իր անխղճութեան հակառակ՝ յուզուեցաւ։

—Դժբա՛խտ աղջիկ մրմռաց։

—Դժբախտ աղջի՛կ գոչեց Լէօնթին Պլէռօի մօտենալով. որո՞ւ համար կ՚ըսէք, ո՞վ կը մեղքնաք այդպէս։ Ես դժբախտ չեմ...։ Ես մայր եմ, ես կը սիրեմ ամուսինս, և Կոնթրան պիտի գայ...։

Երկրորդ անգամ գլուխը սեղմեց ձեռներուն մէջ։

Քանի մը վայրկեան այնպէս մնալով՝ մաքին տագնապը քիչ մը հանդարտեցաւ, և աւելի յստակ կերպով խորհրդածել սկսաւ։ Սեղանին մօտեցաւ և լրագիրը նորէն ձեռքն առնելով, վայրկեան մը վրան նայեցաւ, յետոյ աթոռի մը վրայ ինկաւ սրտաբեկ։

—Պարո՛ն, ըսաւ Պլէռօի դառնալով, դուք նօտարն էք, Տը Բրէսլ մարքիզին հաւատարիմ մարդը, ի՛նչ ունիք անոր կողմէ ինձի ըսելիք. խօսեցէք։ Ես կրնամ մահն ընել։

Հանդարտ կ՚երեւնար, բայց ներսէն անցածը սարսափելի էր։

Պլէռօ համարձակեցաւ նայիլ անոր մօտը։

—Քաջասիրտ ու կորովի եղէք, ըսաւ. այո՛, պէտք չէ որ ճշմարտութիւնն աւելի երկար ժամանակ ծածկեմ ձեզնէ։ Պ. Տը Բրէսլ մարքիզը չկրցաւ դիմանալ իր մօր ստիպմանը, հարկադրեցաւ հպատակիլ անոր բացարձակ կամքին և ամուսնացաւ։

Լէօնթին ջղային ցնցում մ՚ունեցաւ։

—Ամուսնացա՛ւ, ո՛հ, չեմ կրնար հասկնալ...։ Բայց Կոնթրան իմ ամուսի՛նս է. ես ալ անոր կի՛նն եմ...։

—Դժբաղդաբար ո՛չ։

—Ո՛չ, դուք ո՛չ կ՚ըսէ՛ք։ Բայց դուք ներկայ էիք...։ Դուք էիք նօտարը, դուք ամէն բան պատրաստեր էիք մեր ամուսնութեան համա՛ր։

—Ճշմարիտ է ըսածնիդ. բայց ձեր ամուսնութիւնը ոչինչ է։

—Ուրեմն ամուսնութիւններ կան որք կրնան ոչնչանալ, պարո՛ն։

—Երբ ամուսնութիւն մը կեղծ է, կ՚ոչնչանայ։

—Եւ դուք կը կարծէք թէ իմ ամուսնութիւնս սո՛ւտ է։ Բայց պայմանագի՛ր կայ, պայմանագի՛ր։

—Այն ալ սուտ է, և Պ. մարքիզին հրամանովը ջնջուած է։

—Հապա գիւղապե՛տը, վկաներ՛ը։

—Գիւղապետը գիւղապետ չէր, և վկաներն ալ կեղծ անուններ ստորագրեցին։

—Ա՜, գոչեց Լէօնթին թեւերը սրտին կսկիծէն գալարելով, և այդ սոսկալի վատութիւնը, այդ անուն չունեցող ոճիրը կատարուեցաւ ձեր աչքին, նօտարի մ՚աչքին...։

—Ես նօտար չեմ։

—Դուք նօտար չէ՛ք, ի՛նչ էք ուրեմն, գոչեց վայրագին։

—Դժբաղդ մը որ կը զղջայ ձեզ խաբած ըլլալուն վրայ...։ Կ՚երդնում թէ ես չափազանց հլու գերի մ՚եղայ Տը Բրէսլ մարքիզին։

Լէօնթին պայթումի ու զզուանքի նայուածք մը նետեց անոր վրայ, բոլոր անձը ցնցուեցաւ սաստիկ դողով մը, և կուրծքին վրայ ինկաւ։

—Կորսուեցա՜յ, կորսուեցա՜յ, գոչեց կցկտուր ձայնով մը, ինքզինքս վատերու, թշուառականներու մատնեցի, որք զիս մէջքէս բռնեցին և անպատիւ աղջկանց դարշահոտ տղմին մէջ թաւալեցին...։ Սոսկո՜ւմ, սոսկում ամէն կո՛ղմ։ Կը զարհուրի՛մ ես ինձմէ...։

Հոգիս խամրած, սիրտս յօշոտուած, կուսութիւնս սպաննուած, կեանքս նախատինքի մատնուած, այս ամէնն ըրի՛ն ինծի...։ Ես երջանիկ, անմեղ, անարատ աղջիկ մ՚էի, հիմա բան մը չե՛մ...։ Եւ կըլլա՞յ եղեր այսպէս...։ Ի՛նչ բանով կ՚զբաղի ուրեմն մարդկային արդարութիւնը...։

Իրենց անհուն ամբարշտութեամբ մարդիկ կը պարծին թէ Աստուած իր պատկերին նման ստեղծած է զիրենք։ Ինչո՞ւ համար առիւծները, վագրերը, գայլերն ու բորենիներն ալ նոյնը չըսեն։ Աշխարհս լեցնող ամէն տեսակ ճիւաղներուն ու գազաններուն մէջ այս մարդկեղէն ճիւաղներէն ու գազաններէն աւելի չարեր, աւելի վայրագներ կրնա՞ն գտնուիլ...։

—Ա՜հ, իմ երջանկութիւնս... ա՜հ, իմ պատրանքս... ցնո՛րքս...։ Ասոր համար ստեղծեց զիս Աստուած։ Ա՜հ, աւելի լաւ կ՚ըլլար զիս թողուլ ոչնչութեան մէջ, ուր վատ մարդիկ գըրկեցի՛ն զիս...։

(Շարունակելի)